

Robert Baden-Powell

SKAUTŲ VADOVUI

SKAUTŲ VADOVUI

Lord BADEN-POWELL of GILWELL
AIDS TO SCOUTMASTERSHIP
World Brotherhood Edition
Published by Boy Scouts of America 1944

Vertė Ona Saulaitienė ir Algis Landsbergis
Redagavo Stasys Jakštas

ISBN 978-9986-9366-6-4

Turinys

Įžanga	4
Įvadas	6
I DALIS. SKAUTO LAVINIMAS	8
Draugininkas	9
Sautas	13
Skautybė	18
II DALIS. PER SKAUTYBĘ Į PILIETIŠKUMĄ	28
Būdas	29
Sveikata ir jėga	39
Rankdarbiai ir nagingumas	49
Tarnavimas kitiems	55
UŽBAIGIANT	59

IŽANGA

Nesirūpinkit dėl šios knygos apimties. Skautybė nėra koks paslaptingas ar sunkus mokslas, ji daugiau yra linksmas žaidimas, jei tik žvelgsite į ją teisingoje šviesoje. Taip pat ji turi auklėjamųjų savybių bei lygiai kaip galeistingumas ji gali būti tiek pat naudinga ir duodančiajam, ir gaunančiajam.

Skautybės terminas reiškia berniukų ir mergaičių pilietinio gyvenimo lavinimo žaidimų pagalba sistema. Mergaitės yra svarbūs nariai, nes, jei jos bus geros tautos motinos ir tvirto būdo pilietės, jos rūpinsis, kad ir jų vaikai neturėtų tose srityse trūkumų. Žinoma, abiejų lyčių atstovams reikalingas lavinimas, kurį vykdo skautų ir skaučių organizacijos. Abi jos vadovaujasi tais pačiais principais ir skiriasi tik smulkmenos.

A. S. M. Hutchinson viename savo romane pabrėžia, kad jaunimui reikia pagrindo. Gerai perteikdami skautybę, mes suteikiame šį pagrindą ir tai yra pagrindas, kurį Dievas davė kiekvienam – gamta, laimė ir naudingumas.

Iš tikrųjų, draugininkas, supažindindamas su tuo berniuką, atsitiktinai pats tampa tos pačios laimės ir naudingumo dalininku. Jis įsisąmonina, kad dirba didesnę darbą, nei galvojo pradėdamas jį, nes supranta, jog atlieka vertingą patarnavimą žmogui ir Dievui.

Jūs nusivilsite šia knyga, jei tikėsitės rasti joje apibrėžtus kelrodžius į visaapimantį pažinimą. Aš siūlau tik idėją, kurią mes atradom esant sėkmingą, ir jos pagrindimą. Žmogus nuoširdžiau ir pilniau priima pasiūlymus, jei jis supranta jų tikslą. Taigi, daugumoje šių puslapių bus daugiau nagrinėjami veiksmų tikslai, o ne pačių veiksmų smulkmenos. Jos gali būti vadovo papildomos pagal jo paties sumanumą ir sąlygas, kurioms esant jis dirba.

Robert Baden – Powell of Gilwell

ĮVADAS

SKAUTŲ VADOVUI PASAULIO BROLIJOS LEIDIMAS

Prieš pat Pirmąjį Pasaulinį karą Baden-Powellis suplanavo ir vedė skautininkų kursus. Tuo pačiu jis parašė daug pastabų apie berniukų lavinimą skautybės pagalba. Po karo jam buvo pasiūlyta išleisti tas pastabas knygos pavidalu. Daugeliu atvejų karas buvo skautų lavinimo išbandymas, todėl jis dar kartą peržvelgė savo pastabas ir 1920 m. buvo išleista „Skautų vadovui“ knyga.

Tais pačiais metais Londone įvyko pirmoji pasaulio skautų „Jamboree“, kurios tikslas buvo įkurti ir plėsti Pasaulio skautų broliją. Toje „Jamboree“ Baden-Powellis buvo spontaniškai paskelbtas Pasaulio skautų šefu. Šį titulą jis vertino labiau už visus kitus gautus anksčiau. Po dešimties metų buvo išleistas peržiūrėtas „Skautų vadovui“ leidimas. Aš turėjau garbę būti padėjėju ruošiant tą peržiūrėtą leidimą – skautų šefas paprašė manęs su juo bendradarbiauti. Aš turėjau pareigą ir malonumą išvystyti ir išaiškinti pasiūlymus bei patarimus, esančius toje skautininkų praktinio lavinimo knygoje. Nuo tada ryšiai tarp skautų šefo ir Gilwell Park dar labiau sutamprėjo. 1929 m. skautybės kilimo amžiuje ir trečiosios pasaulio skautų „Jamboree“ metu skautų šefui buvo suteiktas Jungtinės Karalystės pero titulas. Skautų, tarptautinio komiteto siūlymu jis priėmė lordo Baden-Powellio of Gilwell titulą, nes Gilwell Park buvo pripažintas tarptautiniu skautų lavinimo centru ir komiteto nariai, kaip ir jis pats, norėjo pabrėžti tą karaliaus suteiktą pasaulio skautų brolijos pripažinimą.

Abiejų leidimų svarbiausios dalys buvo pagrįstos skautų šefo sudaryta schema, nagrinėjančia pilietiškumo ypatumus ir jų išryškirimą skautybės pagalba. Vedamas savo įpročio Baden-Powellis tęsė savosios medžiagos apžvalgą, stengdamasis padaryti ją kaip galima suprantamesne. Dėl to atsirado labai suprastinta schema, nagrinėjanti skautų lavinimą, kurią jis įterpė į savo autobiografiją.

„Skautų vadovui“ Pasaulio skautų brolijos leidimas remiasi paskutiniu oju nagrinėjimu. Ankstesniųjų leidimų medžiaga buvo truputį pertvarkyta, o kelios spragos buvo užpildytos skyreliais iš kitų Baden-Powellio knygų. Atsižvelgiant į to naujo leidimo tikslą – pakelti knygą iš tautinės į tarptautinę erdvę – buvo pašalintos nebeaktualios ir nebetinkamos aliuzijos į 1920 m. Anglijos auklėjimo metodus. Redakcinį darbą labai vykusiai atliko Amerikos skautų redakcinės komisijos narys William Hillcourt. Skautaudamas jis stropiai ir drąsiai ėjo Baden-Powellio nutiestu keliu.

Ypatingo pripažinimo žodžio nusipelnė Lady Baden-Powell, kuri pritarė ir paskatino šio pasaulio brolijos leidimo paruošimą.

Mano paties tvirtu įsitikinimu skautybė visame pasaulyje turi grįžti į paprastą originalią skautybės – žaidimo idėją, kuri padės berniukui išsivystyti esant mažiausiai suaugusiųjų priežiūrai. Jei mes, išrinkę save į aukštąją tarnybą, tapdami

vadovais, savo kasdieniniame gyvenime ir skautų veikloje vadovautumėmės šūkiu „prisimink berniuką“; mes geriau atliktume savo darbą ir pasiektume geresnių rezultatų. Skautų brolija yra galinga jėga, skatinanti ne tik tautinę, bet ir tarptautinę gerą valią bei supratimą.

Remiantis šio tikėjimo dvasia buvo paruoštas šis „Skautų vadovui“ leidimas. Mes tikimės, kad jis padės išlaikyti gyva tikrąją skautybės dvasią, kaip ją regėjo jos įkūrėjas. Mes trokštame padėti viso pasaulio skautininkams suprasti mūsų sąjūdžio metodus ir tikslus.

1944 m. liepos mėn.
Londonas

J. S. Wilson,
Garbės direktorius
Tarptautinis skautų biuras

I DALIS

SKAUTO LAVINIMAS

DRAUGININKAS – SKAUTAS – SKAUTYBĖ

Padrąsindamas norinčius tapti draugininkais – skautų vadovais aš drauge norėčiau paneigti įprastinį klaidingą supratimą, kad norint būti geru draugininku reikia būti visažiniu. Visai ne.

Jis paprastai turi būti tiesiog suaugusiu skautu, tai yra:

1. Jis turi turėti skautišką dvasią ir, pirmiausia, turi sugebėti užmegzti tinkamą santykį su savo skautais.
2. Jis turi suprasti skirtingo amžiaus skautų reikalavimus, perspektyvas ir pageidavimus.
3. Jis mieliau turi dirbti su skautais individualiai negu su visais vienu kartu.
4. Norėdamas gauti geriausius rezultatus, jis turi ugdyti savo berniukų bendruomeninę dvasią.

Atsižvelgiant į pirmąjį punktą, draugininkas neturi būti nei mokytojas, nei karininkas, nei kunigas, nei instruktorius. Tereikia sugebėti džiaugtis gamta, suprasti skautų ambicijas ir surasti kitus žmones, kurie suteiktų berniukams pageidaujamos krypties žinių – signalizavimo, piešimo, gamtos stebėjimo, „pionieravimo“ ir kitų.

Jis turi įsijausti į vyresniojo brolio vaidmenį – matyti pasaulį iš skauto matymo taško, vadovauti, kelti entuziazmą ir vesti teisinga kryptimi. Kaip tikras vyresnysis brolis, jis turi suprasti šeimos tradicijas ir prižiūrėti, kad jos būtų puoselėjamos, net jei tai reikalautų didelio tvirtumo. Štai ir viskas. Skautybė yra linksma brolija. Ji linksma tuo, kad dalyvaudami skautiškame judėjime jūs daug nusipelnote kitiems ir kovojate su savanaudiškumu.

Atsižvelgiant į antrąjį punktą, įvairūs leidiniai padės jums suprasti visas jaunuolio gyvenimo fazes.

Trečias labai įdomus draugininko uždavinys yra ištirti kiekvieną skautą, atrasti, kas jame slypi, nustatyti, kas jame yra gera, ir išvystyti tą gerį, nustelbiant blogį. Net blogiausiame charakteryje yra gėrio. Atrasti jį ir po to išvystyti iki 80 – 90% ir yra visas malonumas. Tai yra jaunos sielos ugdymas vietoje mokymo.

Ketvirta. Skautų lavinimas būrelių arba skilčių sistema suteikia individualiam mokymui bendruomeninę dvasią ir įkūnija visa tai, ko skautas buvo mokomas. Skilčių sistema, jei ji yra tikslingai naudojama, taip pat turi ir didelę būdo lavinimo vertę. Ji padeda kiekvienam skautui suvokti, kad ir jis yra atsakingas už savo skilties gerovę. Skilčių sistemos dėka draugininkas gali ne tik žengti pirmyn mokydamas, bet ir apskritai savo idėjomis veikti skautų moralę. Tokiu būdu ir patys skautai palaiapsniui įsisąmonina, jog ir jų nuomonė skilties gyvenime yra gana sviri. Skilčių sistema ir atskirą vienetą, ir visą skautybę paverčia viena bendra pastanga.

DRAUGININKO PAREIGOS

Skautų lavinimo sėkmė stipriai priklauso nuo paties draugininko asmeninio pavyzdžio. Nėra sunku tapti skauto didvyriu, o taip pat ir jo vyresniuoju broliu. Mes, suaugę, linkę užmiršti, kaip stipriai jaunuoliai garbina didvyrius.

Draugininkas, kuris savo skautams tampa didvyriu, stipriai veikia jų išsivystymą, bet drauge ir prisiima didelę atsakomybę. Vaikai pakankamai greitai sugeba pastebėti net mažiausią jo būdo žymę – ar tai būtų dorybė, ar yda. Todėl berniukai draugininką ne tik stebės, bet ir perims jo įpročius, jo mandagumą, jo susijaudinimą, jo saulėtą laimę ar jo nekantrų užsidegimą, jo vidinę drausmę ir jo retus moralinius nusižengimus.

Todėl norėdamas, kad jie išpildytų skautų įstatus ir visa, kas yra jų pagrindas, pats draugininkas turi sąžiningai tesėti savo žodžius ir darbus, įskaitant kiekvieną gyvenimo smulkmeną. Užteks vieno nurodomojo žodžio ir skautai juo seks.

Draugininko darbas yra panašus į golfą, rugių pjovimą ar žvejybą – „spausdamas čia nieko nepasieksi, nė tiek, kiek galima pasiekti lengvu, neįtemptu šuoliu. Bet jūs pasiruošėt šuoliui. Stovėjimas vietoje nieko vertas. Teg galima pasirinkti pažangą arba užsūdimą. Ženkime pirmyn – ir ženkime su šypsena!“

IŠTIKIMYBĖ SKAUTYBEI

Teprisimena kiekvienas draugininkas, kad be pareigų savo skautams jis taip pat turi pareigų ir skautybei kaip visumai. Mūsų tikslas – padaryti iš skautų gerus piliečius – iš dalies tarnauja krašto gerovei, kad šis turėtų tvirtą ir patikimą piliečių

Skautybė – nesudėtingas mokslas!

bendruomenę, kurios narių draugystė ir rungtyniavimo jausmas išlaikytų juos vieningus viduje ir užtikrintų taiką su užsienio kaimynais.

Draugininkai, įpareigoti mokyti savęs išsižadėjimo ir drausmės, patys taip elgdami, būtinai turi būti pakankamai plačių pažiūrų, kad šios galėtų padėti tarnauti aukštesniajam tikslui. Jų pareiga yra mokyti berniukus nuolat rungtyniauti. Kiekvienas turi savo atskirtą darbo sritį ir kuo jis daugiau jai pasišvenčia, tuo labiau skautavimas padės jo lavinimuisi. Tai įmanoma tik atsižvelgiant į skautybės aukštesnius tikslus ar jos priemonių veiksmingumą po dešimties metų, kai galima matyti šiandieninių smulkių darbų didžias pasekmes.

Jeigu draugininkas negali sąžiningai atlikti to, kas reikalaujama, jo vienintelis vyriškas poelgis yra tuojau pareikšti tai savo aukštesniajai vadovybei. Jei vadovybė negalėtų sutikti su jo pažiūromis, tada jis turi palikti darbą. Jis įstoja ir pradeda dirbti savanoriškai. Neteisinga, jei po to atradęs, kad smulkmenos jam nepatinka, jis skundžiasi, jog tai esanti vadovybės klaida.

Laimei, skautybėje decentralizacijos ir vietinių autoritetų iniciatyvos dėka, mes išvengiame daug biurokratizmo, kuris buvo pasipiktinimo ir skundų priežastimi daugelyje kitų organizacijų.

Mes taip pat esame laimingi turėdami plačių pažiūrų ir ištikimų skautybei kaip visumai skautų vadovų broliją.

DRAUGININKO UŽMOKESTIS

Vienas žmogus man kartą pasisakė esąs laimingiausias žmogus pasaulyje. Aš turėjau papasakoti jam apie vieną asmenį, kuris yra dar laimingesnis – apie save patį.

Nemanykite, kad mes neturėjome sunkumų siekdami tos laimės ir dėl jos kovodami. Visai atvirkščiai. Sunkumų įveikimo malonumą papildė pasitenkinimas dėl sėkmingo susidūrimo su jais ir dėl to gautų žaizdų. Nelaukite, kad jūsų gyvenimas būtų rožėmis klotas, jeigu jis būtų toks, jame nebūtų jokio linksnumo.

Dirbant su skautais jums lemta susidurti su nesėkmėmis ir net pralaimėjimais. Būkit kantrūs – daugiau žmonių sugriauna savo darbą dėl kantrybės trūkumo, negu dėl girtuokliavimo ar kitų ydų. Jūs turėsit laikinai kantriai pakelti piktinančią kritiką ir biurokratizmą, bet vėliau tikrai sulauksit atlygio už tavo pastangas. Pasitenkinimas, jaučiamas bandant išpildyti pareigą savęs išsižadėjimo kaina ir išvystant tokius skautų charakterius, kurie padės jiems pasiekti skirtingas pareigas gyvenime, yra toks atlyginimas, kurio negalima išreikšti žodžiais. Tas faktas, kad žmogus galėjo dirbti šalindamas blogybes, kurios, jeigu joms būtų leidžiama plėstis, supūdytų kito asmens jaunystę, suteikia jam didžią laimę ir tvirtą įsitikinimą, jog jis bus kuo nors savo kraštui pasitarnavęs.

Tai ir yra toji dvasia, su kuria skautų vienetų vadovai, įgaliotiniai, vadijų nariai, instruktoriai, organizatoriai ir sekretoriai – įvardijami vienu žodžiu „scouter“ – dirba skautybėje.

Tikėjimas organizacija ir jos išplėtimas yra tos organizacijos savanorių pareiga.

Tai yra pažymėtinas, nors ir tylus, gražios patriotinės dvasios įrodymas, kuri glūdi po daugumos tautų paviršiumi. Tie žmonės aukoja savo laiką, energiją ir daugeliu atvejų savo pinigus skautų organizavimo bei lavinimo darbui niekada negalvodami apie atlyginimą ar pagyrimą už tai, ką jie daro. Jie dirba iš meilės savo kraštui ir savo giminei.

BP pirmasis skauto piešinys

SKAUTAS

Skautų lavinime pirmasis žingsnis į sėkmę yra žinoti ką nors apie jaunuolius bendrai ir apie kiekvieną iš jų individualiai.

Dr. Saleeby savo pranešime Etinei draugijai Londone pareiškė: „Pirmasis reikalavimas sėkmingam mokytojui yra jaunuolio būdo pažinimas. Berniukas ar mergaitė nėra vyro ar moters mažoji kopija, nėra tuščias popieriaus lapas, ant kurio mokytojas galėtų rašyti. Kiekvienas jaunuolis turi savo individualių ypatybių, savo nepatyrimą, normalų paslaptinę dvasios stovį. Jam turi būti taktiškai padedama, jis turi būti drąsinamas ir formuojamas arba keičiamas ir kartais net stabdomas“.

Geriausia prisiminti, jei tai įmanoma, kokios buvo jūsų idėjos jaunystėje, ir tada jūs galėsite dar geriau suprasti jaunuolio jausmus bei pageidavimus.

Įsidėmėtini šie jaunuolio ypatumai:

- *Humoras.* Reikia prisiminti, kad įprastai jaunuolis turi puikų humoro jausmą. Kartais humoras gali būti „plokščias“; bet jaunuolis visuomet gali įvertinti sąmojus ir matyti linksnąją situacijos pusę. Kartu tai atskleidžia dirbančiajam su skautais maloniają ir šviesiąją jo darbo pusę ir įgalina jį, jei tik jis yra pakankamai linksmas, tapti linksmu draugu, o ne prižiūrėtoju.
- *Narsa.* Paprastai kiekvienas jaunuolis turi drąsos. Jis nėra niurzglaus būdo, nors vėliau gali tapti tokiau, kai jame miršta pagarba sau ir kai jis praleidžia daug laiko „niurzgų“ draugijoje.
- *Pasitikėjimas.* Paprastai jaunuolis labiausiai pasitiki savo paties jėgomis. Todėl jam nepatinka, kai aplinkiniai jį laiko vaiku ir vis nurodinėja jam, ką daryti ir kaip tai daryti. Jis daug mieliau bandytų veikti savarankiškai, net jei tai nuvestų jį į paklydimus, bet taip skautas, kad ir darydamas klaidas, stiprina charakterį bei įgauna patirtį.
- *Įžvalga.* Jaunuolis paprastai yra labai įžvalgus. Lengva išlavinti jį dalykuose, susijusiuose su stebėjimu, daiktų įsiminimu ir jų reikšmės supratimu.
- *Potraukis jauduliams.* Miesto jaunuolis į miesto aplinkos jaudinančias detales, ar tai būtų pravažiuojanti ugniagesių mašina, ar kova tarp dviejų kaimynų, reaguoja mažiau pastoviai negu jo kaimo broliai. Jis negali prisirišti prie kokio nors darbo daugiau, kaip du mėnesius, nes jis nori pokyčių.
- *Reakcija.* Jei jaunuolis atranda ką nors, kas jį domina, jis reaguoja į tai teigiamai ir eina, kur vedamas. Čia ir pasireiškia pagarba didvyriams kaip didelė pagalbinė jėga skautų vadui.
- *Ištikimybė.* Tai jaunuolio charakterio savybė, kuri turi įkvėpti begalinę viltį. Jaunuoliai paprastai yra ištikimi draugai, ir šis draugiškumas sklinda iš jų pačių. Tai yra pareiga, kurią jaunuolis supranta. Net jei žvelgiant iš šalies jis gali pasirodyti savanaudis, viduje jis labai mieliai pasiruošęs pagelbėti kitiems. Tokia aplinka padeda įsigalėti skautiškam lavinimui.

Jei kas atsižvelgia ir studijuoja tas skirtingas jaunuolio savybes, jis gali daug geriau pritaikyti lavinimą skirtingiems berniuko polinkiams. Tokios studijos yra pirmas žingsnis į sėkmingą lavinimą. Aš turėjau galimybę vienos savaitės metu netikėtai sutikti skirtingose vietose tris skautus, kuriuos man apibūdino anksčiau buvus nepataisomais valkatomis ir chuliganais, kol jie nepateko skautybės įtakon. Jų vadovai, pastebėję jų gerąsias ypatybes, kurios slypėjo po blogiosiomis, skyrė jiems darbus, kurie atitiko jų ypatingus temperamentus, ir dabar tie trys jaunuoliai yra geri, malonūs vyrukai. Visi jie labai stipriai pasikeitė ir dabar puikiai dirba. Vien tik dėl šios sėkmės buvo verta vargti organizuojant vienetus.

Ponas Casson žurnale „Teachers World“ taip aprašo tą sudėtingą gamtos kūrinių – jaunuolių:

„Remdamasis savo patirtimi aš norėčiau pasakyti, jog jaunuoliai turi savo pasaulį, kurį jie patys sau susikuria, ir nei mokytojas, nei pamokos į tą pasaulį nepatenka. Jaunuolio pasaulis turi savo įvykius, matus, įstatymus, plepalus ir viešąją nuomonę.

Neatsižvelgiant į mokytojus ir tėvus, jaunuoliai lieka ištikimi savo pasauliui. Jie paklūsta savo pačių įsakymams, nors šie yra visai kitokie nei tie, kurių juos moko namie ir mokykloje. Jie verčiau su malonumu pakelia nesuprantančių suaugusiųjų bausmę, negu lieka negarbingi savo įstatymams. Pavyzdžiui, mokytojo taisyklės skatina ramumą, saugumą ir išorinį padorumą. Jaunuolio įstatymai yra visiškai priešingi. Jie mėgsta triukšmą, riziką ir jaudinančius dalykus.

Linksmumas, kova ir valgis – tai yra trys neišvengiami jaunuolio pasaulio elementai. Jie yra pagrindiniai. Apie juos jaunuoliai galvoja rimtai ir jie nėra susiję su mokytojais ar vadovėliais. Pagal jaunuolių pasaulio suvokimą, sėdėti keturias valandas kambary prie rašomojo stalo yra laiko ir dienos šviesos eikvojimas. Ar kam nors teko kada pažinti jaunuolį, normalų sveiką jaunuolį, kuris pašytų savo tėvo nupirkti jam rašomąjį stalą? Ar kam nors teko kada pažinti jaunuolį, galintį bėgioti gamtoje, bet kuris eitų ir derėtųsi su savo motina, kad jam būtų leista pabūti namuose? Tikrai ne. Jaunuolis nėra rašomojo stalo žmogus. Jis nėra sėslus. Jis nėra nei pacifistas, nei tikintis saugumu, nei knygų žiurkė, nei filosofas. Jis yra jaunuolis – Dieve, laimink jį – sklindinas linksmumo, kovos alkio, drąsos pokštams krėsti, triukšmo ir jaudulio. Jei jis nėra toks – jis nenormalus.

Tevyksta kova tarp jaunuolių ir mokytojų įstatymo. Jaunuoliai laimės ateityje, kaip jie laimėdavo praeityje. Nedaugelis pasiduos ir gaus mokslumą, bet dauguma tęs sukilimą ir išaugs gambiausiais bei kilniausiais vyrais tautoje.

Ar ne tiesa, kad Edisonas, tūkstančio išradimų autorius, buvo savo mokytojo pasiūstas namo su pastaba: „Per kvailas mokytis“? Ar ne teisybė, kad į mokslinio metodo išradėjus Newtoną ir Darviną jų mokytojai žiūrėjo kaip į avigalvius? Ar nėra šimtai tokių įvykių, kada klasės apgavikai vėliau tampa gerais ir naudingais? Ir ar tai neįrodo, kad mūsų dabartiniai jaunuolių polinkių vystymo metodai prašaua pro šalį? Ar mes negalime pritaikyti gramatikos, istorijos, geografijos ir aritmetikos jaunuolio pasaulio reikalavimams? Ar mes negalime išversti savo suaugusiųjų išminties į jaunuolių pasaulio kalbą? Ar jaunuolis nėra teisus, laikydamasis savo

teisės, žygdarbių ir nuotykių įstatymų? Ar ne jis teikia veiksmui didesnę vertę nei mokymuisi, kaip jis ir turėtų daryti? Ar jis iš tikrųjų nėra stebėtinai mažas darbininkas, veikiantis savo nuožiūra, kai trūksta tinkamo vadovavimo? Ar nebūtų žymiai tikslingiau, jei mokytojai laikinai taptų mokiniais ir studijuotų stebuklingąjį jaunuolio pasaulį, kurį jie dabar veltui stengiasi pažaboti ir prislėgti? Kam veržtis prieš srovę, jei toji srovė teka teisinga kryptimi?

Mums ne laikas taikyti savo netikusius metodus. Kodėl mes turėtumėme užsispyrę skausmingai sakyti „jaunuoliai liks jaunuoliais“, užuot džiaugęsi jaunuolių pasaulio stebuklingąja energija, drąsa ir iniciatyva? Ir ar gali būti tikram mokytojui kilnesnis ir artimesnis uždavinys, kaip linksmai vesti jaunuolio būdo laukines pajėgas į visuomeninės tarnybos kelią?“

APLINKA IR PAGUNDOS

Kaip jau sakiau, pirmas žingsnis sėkmės link yra savo skauto pažinimas, o antrasis žingsnis yra jo namų pažinimas. Tai įmanoma tik tada, jei jūs žinote, kokia yra jo aplinka, kai jis yra ne tarp skautų. Tada jūs galite tiksliai pasakyti, kokia įtaka jam yra daroma.

Jei jaunuolio tėvų simpatija ir pritarimas yra užtikrinti, jei tėvai bendradarbiauja su vienetu ir skautybės tikslais, draugininko uždavinys tampa, palyginti, šviesesnis.

Kartais namuose gali būti aplinkybių, darančių blogą įtaką, ir jas reikia nugalėti. Be to, esama ir kitų pagundų, su kuriomis draugininkas turi būti pasiruošęs kovoti. Bet jei jis yra perspėtas, jis gali taip sutvarkyti savo metodus, kad tos pagundos nepadarytų jo vyrukams blogos įtakos ir jų charakteris būtų išvystomas geriausia linkme.

Viena iš galingų pagundų yra filmai. Filmai neabejotinai yra jaunuoliams labai patrauklūs ir kai kurie žmonės nuolatos suka galvą, kaip tam padaryti galą. Bet tai yra vienas tokių dalykų, kuriuos labai sunku sustabdyti, net jei tai ir būtų visuotinai pageidaujama. Todėl reikėtų siekti kuo geriau panaudoti filmus savo tikslams pasiekti. Vadovaudamiesi principu, jog sutikus bet kokį sunkumą reikia jį įvertinti ir pakreipti savo linkme, mes galėtumėme stengtis stebėti, kas filmuose yra vertingo, ir panaudoti tai jaunuolio lavinimo tikslams. Be abejonės, jeigu nėra tinkamai prižiūrimi, jie gali tapti galingu blogio įrankiu, bet buvo padaryti ir dabar tebedaromi žingsniai tinkamai cenzūrai užtikrinti. Bet gi, kaip jie gali būti blogio jėga, taip jie gali būti paversti ir gėrio jėga. Dabar yra puikių istorinių ir gamtos filmų, kurie užtikrina vaikui daug geresnį supratimą apie gamtos vyksmą, negu jo paties stebėjimas ar bet kokios pamokos. Istorijos gali būti mokoma vaizdinėmis priemonėmis. Egzistuoja patetiškos ir herojinės dramos, taip pat yra filmai, pilni gryno linksmumo, humoro ir juoko – daugelis jų pasmerkia ir pajuokia visa, kas yra bloga. Nėra abejonės, kad tos vaizdinės priemonės gali būti pritaikytos taip, kad itin sėkmingai veiktų vaiko susidomėjimą tam tikrais dalykais. Mes turime skautybę padaryti pakankamai viliojančia, kad ji patrauktų jaunuolį, nežiūrint, kokios pagundos jį veiktų iš šalies.

Jaunuolių rūkymas ir jo žala sveikatai, azartiniai žaidimai ir dėl jų atsirandantis neskaistumas, girtavimo blogybė, valkiojimas su mergaitėmis, nešvara ir kiti panašūs dalykai gali būti pataisomi tik tokio draugininko, kuris žino savo jaunuolių įprastą aplinką. To negalima padaryti uždraudžiant arba nubaudžiant, bet tik siūlant ką nors tiek pat patrauklaus, bet veikiančio teigiamai.

Jaunuolių nusikaltimai nėra jiems įgimti, bet pagal asmens prigimtį priklauso nuo nuotykių dvasios, kuri glūdi juose, arba nuo jų pačių kvailumo ir drausmės trūkumo.

Įgimtas melavimas yra kita labai stipri vyrų yda ir, deja, išplitusi po visą pasaulį liga. Ji ypač dažnai sutinkama necivilizuotose tautelėse, bet kartu ir civilizuotose kraštuose. Tiesos sakymas ir dėl to kylantis žmogaus autoritetas daro jį išskirtiniu jo tautos atžvilgiu. Todėl mūsų pareiga yra daryti viską, kad mes galėtume skautuose pažadinti garbės ir teisybės dvasią.

VIENETO ŠTABAS IR STOVYKLA

Veiksmingiausia priemonė prieš blogą aplinką, aišku, yra geros aplinkos suteikimas. Ją galima sukurti vienetų štabų sueigose ir stovyklose. Minėdamas štabų sueigas, aš neturiu galvoje pusvalandžio mankštos kartą per savaitę mokyklos klasėje, paskolintoje ta proga. Aš kalbu apie vietą, kurioje skautai jaustųsi taip, lyg ji būtų jų nuosavybė, net jei tai būtų tik rūsys arba pastogė, vietą, kur jie galėtų susirinkti kiekvieną vakarą bendram darbui nudirbti, pasilinksinti ir įvairių veiklų pagalba susikuri šviesią ir linksmą atmosferą. Jei vadovas sugeba suorganizuoti bent tai, jis jau padaro labai gerą darbą, parūpindamas kai kuriems iš savo vyrų tinkamą aplinką, kuri bus geriausia priešnuodžiui tiems nuodams, kurie kitaip įsilaužtų į jų polinkius ir būdą.

Stovykla, kuri turėtų būti rengiama kaip galima dažniau, yra kita daug galingesnė priemonė, negu vienetų štabų sueigos. Atvira ir gaivi atmosfera, nuolatinės bendruomenės draugystė po palapinės audeklu, laukuose ir prie stovyklos laužo įkvėpia skautams geriausios dvasios ir teikia vadovui daug geresnę progą, negu bet kas kita, įgyti įtakos savo skautams ir išryškinti juose savo asmenybę.

KAIP „SUŽVEJOTI“ JAUNUOLIUS

Aš mėgstu lyginti žmogų, kuris stengiasi jaunuoliams daryti gerą įtaką, su žveju, išsiilgusiu pagauti žuvį. Jei žvejys ant savo kabliuko užmauna tai, kas jam pačiam patinka, gali būti, kad jis daug nepagaus – tikrai nepagaus baugščiųjų, laukinių žuvų. Todėl jis užmauna tai, ką mėgsta žuvis.

Taip yra ir su jaunuoliais – jei jūs mėginsite pamokslauti apie tai, kas, jūsų nuomone, yra jaudinantis dalykas, jūs nepagausite jų. Kiekvienas ryškus „verksmingas sentimentalumas“ nubaidys gabiausius iš tų, kuriuos jūs norite sugauti. Vienintelis kelias yra suteikti ką nors, kas tikrai juos traukia ir domina. Ir aš manau, kad jūs suprasite, jog tai yra skautybė. O vėliau jūs jau galite pradėti vystyti jaunuoliuose tai, ką, jūsų manymu, jie turi turėti.

Norėdami pritraukti jaunuolius, jūs turite būti jų draugu, bet neskubėkite juo tapti, kol jie nugalės savo drovumą jūsų atžvilgiu. F. D. How savo „Knygoje apie vaiką“ šią tikslingą kryptį iliustruoja pasakojimu:

„Žmogus, kuris kasdien pasivaikščiojimo metu eidavo viena purvina gatvele, pamatė liesą berniuką niūriu veidu ir blogai išsivysčiusiais šnariais, žaidžiantį su banano žieve prie kanalizacijos skylės. Žmogus linktelėjo jam, o berniukas išsigandęs susitraukė. Kitą dieną žmogus vėl linktelėjo. Berniukas nusprendė, kad nėra ko bijoti, ir spjovė į jį. Kitą dieną mažasis tik spoksojo. Po dienos, žmogui nueinant, jis sušuko „Hi!“. Po kiek laiko mažasis nusišypsojo į sveikinimą, kurio jis dabar pradėjo laukti. Pagaliau, triumfas buvo galutinis, kai berniukas – smulkus padarėlis – laukė prie kampo ir paėmė žmogaus pirštus į savo mažą kumštelį. Tai buvo tamsi gatvelė, bet ji tapo viena šviesiausių to žmogaus gyvenimo momentų.“

SKAUTYBĖ

Skautybė yra jaunuolių vadovaujamos žaidynės, kuriose vyresnieji broliai gali suteikti savo jauniesiems broliams sveiką aplinką ir paskatinti juos geriems darbams, kurie padėtų išvystyti pilietiškumą. Stipriausiai ji pasireiškia gamtos stebėjimu ir miškininkystės studijavimu. Ji iškelia intelektualines ir grynai fizines ar grynai moralines ypatybes. Čia kalbama apie santykį su individu, o ne su visa draugija. Iš patyrimo žinome, kad ten, kur yra tinkamai elgiamasi, skautija šiuos tikslus pasiekia.

Tikriausiai geriausias skautybės tikslų ir metodų aiškintojas buvo Kolumbijos Universiteto mokytojų koledžo dekanas James E. Flussel. Jis rašo:

„Skautų programa yra vyro darbas, pritaikytas jaunuoliui. Ja kreipiamasi į jaunuolį ne tik dėl to, kad šis yra jaunuolis, bet ir dėl to, kad jis pamažu tampa vyru. Skautų programa neprašo iš jaunuolio to, ko vyras nedaro, bet žingsnis po žingsnio paima ir veda jį nuo tos vietos, kur jis yra, kad šis pasiektų vietą, kur jis turi būti.“

Ryškiausia skautybės žymė yra ne jos vyksmas, bet jos metodas. Ji yra beveik ideali sisteminė schema, kaip vadovauti teisingam jaunuolių elgesiui ir kaip įgyvendinti teisingą laikyseną. Veikloje išskyla du ypatumai – vienas, kad laikysena yra nustatyta, kitas, kad ji suteikia progą pasireikšti iniciatyvai, savikontrolei, pasitikėjimui savimi ir vadovavimui sau.

Iniciatyvos vystyme skautybė priklauso ne tik nuo darbo su jaunuoliu programos, bet, kaip bebūtų keista, ir nuo savo administracijos mechanizmo. Administracinėje schemoje yra duodama puiki proga atsipalaiduoti nuo bet kokio instruktuito metodo. Tai vyksta skiltyje ir draugovėje. Ji moko jaunuolius dirbti kartu būriuose. Ji sustiprina bendras pastangas siekiant tikslo, o tai iš vidinės ir iš išorinės pusės yra demokratiška.

Skatindami sveiką bei linksmą savo skautų dvasią daryti gerus darbus ir pasitarnauti bendruomenei, jūs galite daugiau padėti jiems, negu skatindami jų pažangumą, drausmę ar žinojimą, nes pirmuoju būdu jūs mokote juos, kaip gyventi.

SKAUTYBĖ YRA PAPRASTA

Pašaliniam žmogui iš pirmo žvilgsnio skautybė gali atrodyti labai sudėtinga. Galbūt daugeliui tai sutrukdo tapti draugininkais ir atstumia dėl begalinio skaičiaus ir įvairumo tų dalykų, kuriuos, jų nuomone, jie turėtų žinoti, norėdami mokyti berniukus. Bet taip nebūtų, jeigu jie pasistengtų įsisąmoninti šiuos punktus:

1. Skautybės tikslas yra visiškai paprastas.
2. Draugininkas suteikia skautui motyvaciją ir troškimą pačiam mokytis, nurodydamas jam veiksmus, kurie patraukia jį ir kuriuos jis atlieka, kol patyrimo dėka išmoksta atlikti teisingai. Tokie veiksmai yra nurodyti „Skautybėje berniukams“.
3. Draugininkas veikia per savo skiltininkus.

SKAUTYBĖS TIKSLAS

Skautų lavinimo tikslas yra pakelti mūsų būsimųjų piliečių lygį, ypač būdo ir sveikatos atžvilgiu, savanaudiškumą pakeisti tarnyba, padaryti vyrus intelektualiai, moraliai ir fiziškai pasiruošusius panaudoti tą sugebėjimą tarnauti savo draugams.

Pilietiškumas buvo trumpai apibūdintas kaip „aktyvus lojalumas bendruomenei“. Laisvame krašte tai yra lengva, ir todėl paprasta save matyti geru piliečiu, klausančiu įstatymų, dirbančiu savo darbą ir išreiškiančiu savo pasirinkimą politikoje, sporte bei veikloje paliekant kitiems rūpintis tautos gerove. Bet pasyvaus pilietiškumo nepakanka laisvės, teisingumo ir garbės vertybėms pasaulyje išlaikyti. Tai padarys tik aktyvus pilietiškumas.

PILIETIŠKOJO SKAUTŲ AUKLĖJIMO SCHEMOS ANALIZĖ

1. BŪDAS		2. SVEIKATA IR JĖGA	
<i>Ypatybės, kurių siekiama</i>	<i>Vykdant</i>	<i>Ypatybės, kurių siekiama</i>	<i>Vykdant</i>
<i>Pilietinės</i> Kilnus žaidimas	Darbas skiltyse Komandų rungtynės		Atsakingumas asmeninės sveikatos atžvilgiu
<i>Kitų žmonių teisių gerbimas</i> Drausmė Vadovavimas Atsakingumas	Garbės teismai Skilčių tarybos Skaudų įstatai ir įžodis	<i>Sveikata</i>	Higiena Santūrumas Susivaldymas Stovyklavimas
<i>Moralinės</i> Garbė Riteriškumas Pasitikėjimas savimi Drąsa Sugebėjimas džiaugtis	Skautų darbas ir veiklumas Gamtos įvertinimas Gamtos stebėjimas ir jos pažinimas Astronomija	<i>Jėga</i>	Fizinis išsilavinimas Rungtynės Plaukiojimas Keliavimas pėsčiomis Laipiojimas Natūralūs veiksmai
<i>Aukštesnis mąstymo lygis</i> Religija Pagarba Savigarba Lojalumas	Švelnumas gyvuliams Tarnavimas kitiems		
3. RANKDARBAI IR NAGINGUMAS		4. TARNAVIMAS KITIEMS	
<i>Ypatybės, kurių siekiama</i>	<i>Vykdant</i>	<i>Ypatybės, kurių siekiama</i>	<i>Vykdant</i>
<i>Techninis nagingumas</i> <i>Išradingumas</i> <i>Intelektas</i>	Skautavimas Stovyklos priemonės „Pionerija“ Atlygis pasižymėjimo ženklais	<i>Nesavanaudiškumas</i> <i>Pilietinė pareiga</i> <i>Patriotiškumas</i>	Skautų įstatai ir įžodis Geri darbai Pirmoji pagalba Gyvybės gelbėjimas
Stebėjimas Galimybė pasireikšti	Pomėgis daryti rinkinius Miškininkystė Pėdsekystė	<i>Tarnyba kraštui</i> <i>Tarnyba žmonėms</i> <i>Tarnyba Dievui</i>	Pagalba nelaimingų įvykių atveju Pagalba ligoniams Kita bendruomeninė veikla

KETURIOS SKAUTŲ LAVINIMO ŠAKOS

Aktyvaus pilietiškumo lavinimo tikslui užbaigti mes paimame šias keturias šakas, kurios yra pagrindinės geriems piliečiams išugdyti. Ir mes siekiame ne išorinio, bet vidinio jų įgyvendinimo.

- Šiam ugdymui įgyvendinti pasitelkiami įvairūs būdai – skilčių sistema, skautų įstatai, skautų pažinimas, miškininkystė, skilties vadovo atsakingumas, komandų rungtynės ir ištekčiai, slypintys stovyklos darbe. Taip pat svarbu ir Dievo Kūrėjo išsąmoninimas per Jo darbus – gamtos grožio vertinimas ir augalų bei gyvulių meilė, su kuriais jaunuolį supažindina gyvenimas gamtoje.
- *Sveikata ir jėga*. Rungtynių, lavinimo, asmens higienos bei dietos pažinimo dėka.
- *Rankdarbiai darbai ir nagingumas*. Kartais teminių užsiėmimų, bet ypatingai „pionierijos“, tiltų statymo, stovyklos pagalbinių priemonių, saviraiškos meno pagalba dėka. Tokiais būdais siekiama ugdyti produktyvų darbininką.
- *Tarnavimas kitiems*. Religinės praktikos perkėlimas į kasdieninį gyvenimą gerų darbų pagalba, susijusių su mažais gerais veiksmais, su bendruomenės tarnyba, nelaimingais atsitikimais, gyvybės gelbėjimu.

Tų keturių šakų detalės atvaizduotos 20-tame puslapyje ir aprašytos šios knygos antroje dalyje.

SKAUTYBĖS VEIKSMAI

„Skautybės“ terminu bandomas atspindėti tyrinėtojų, medžiotojų, jūrininkų, lakūnų, pionierių, žvalgų darbas ir kitos pagalbinės ypatybės. Perteikdami skautams tas jų ypatybes, mes papildome rungtynių ir veiksmų sistemą, kuri atitinka jų pageidavimus bei instinktus ir tuo pačiu auklėja.

Skautų požiūriu, skautybė įveda juos į broliškus būrius, kurie tampa natūralia aplinka rungtynėms, pokštams ar klajojimui, kuri leidžia jiems dėvėti šaunią aprangą, sužadina jų fantaziją bei įpareigoja juos gyventi ir veikti gamtoje.

Tėvų požiūriu, ji suteikia sveikatos ir skatina vystymąsi, moko energijos nukreipimo, rankdarbių, naudojimosi pagalbiniais šaltiniais, ji įkvėpia drausmės, širdingumo, riteriškumo ir patriotizmo jausmus, žodžiu, ji vysto charakterį, kuris, skinant kelią į gyvenimą, yra daug svarbesnis, negu bet kas kita.

Skautų lavinimas patraukia visų aukštųjų ir žemųjų klasių berniukus, turtingus ir vargšus, net fizinių trūkumų paliuosius, pavyzdžiui, kurčnebylius ar akluosius. Ji įkvėpia troškimą mokytis. Skautybė remiasi principu, kad skauto idėjos yra studijuojamos ir kad jaunuolis, užuot būtų mokomas, yra paskatinamas pats auklėtis.

Ji duoda gerą pradžią techniniam lavinimui, suteikiant pasižymėjimo ženklus už pažangumą įvairiose srityse – pomėgi kolekcionuoti, rankdarbius, sugebėjimus plaukiojimo, „pionierijos“, virimo, miškininkystės bei kitose vyriškumo srityse. Mažiausias viso to tikslas yra atrinkti kiekvienos rūšies berniukus ir išbandyti jų

sugebėjimą įvairiose darbo srityse. Tada budrūs draugininkai galės labai greitai atpažinti kiekvieno skauto ypatingus polinkius ir juos skatinti. Tai geriausias kelias jo individualaus būdo išplėtojimui, suteikiantis jaunuoliui sėkmingos karjeros pradžią. Dar daugiau, mes skatiname atsakingą jaunuolio požiūrį į jo paties fizinį išsivystymą ir sveikatą, pasitikime jo garbe ir kasdien laukiame jo gerų darbų.

Jei paties draugininko viduje glūdi bent truputis berniuko ir jis gali į visa tai žvelgti iš jo matymo taško, tai jis pasitelkęs vaizduotę gali atrasti vis naują veiklą jaunuolio naujumo troškuliui patenkinti. Atkreipkite dėmesį į teatrus. Jei pastebima, kad veikalas publikai nepatinka, jis nėra įkyriai kartojamas viliantis, kad galiausiai žiūrovai jį pamėgs, bet yra nutraukiamas ir pastatoma kažkas naujo.

Jaunuoliai gali įžiūrėti nuotykį net purvinoje senoje kūdroje ir draugininkas net jau būdamas suaugusiu vyru taip pat tą gali. Tai nereikalauja didelių išlaidų ar aparato naujoms idėjoms išgalvoti – patys jaunuoliai dažnai gali padėti jam savo idėjomis. Norėdamas atrasti daugiau būdų jaunuoliams sudominti draugininkas turėtų „taupyti savo smegenis“ ir daugiau „naudoti savo ausis“.

Jei karo metu kareivis – skautas yra naktį išvykęs ir nori gauti žinių apie

priešo judėjimą, jis dažniausiai daro tai klausydamasis. Panašiai, jei draugininkas yra aklas savo skautų polinkių ir būdo atžvilgiu, jis gali tai sėkmingai įveikti klausydamasis. Klausydamasis jis gali išvelgti kiekvieno skauto būdą, jį įkūnyti ir taip labiau sudominti jaunuolį. Tas pats atsitinka skilčių vadovų tarybos debatuose ir pasikalbėjimuose prie stovyklos laužo. Jei jūs ypatingai įsiklausysite ir stebėsite, jūs gausite daug daugiau žinių apie savo jaunuolius, negu jūs galite suteikti jiems savo pačių kalbomis.

Taigi, lankydami tėvus, ne tiek stenkitės palikti jiems teigiamą įspūdį apie skautybės vertę, kiek mėginkite patirti, kokios yra jų idėjos dėl jų jaunuolių lavinimo, ko jie laukia iš skautybės ar kokius trūkumus joje pastebi.

Apskritai, jei jums trūksta idėjų, neprimeskite savo skautams tokių veiksmų, kuriuos, jūsų nuomone, jie turėtų mėgti, bet išgaukite iš jų, klausydamiesi ar klausinėdami, kokia veikla juos labiausiai domina, ir tada žiūrėkite, kaip galima ją organizuoti, kad ji būtų jaunuoliams naudinga.

Kur vienetas nuolatos skamba linksmu juoku ir džiaugiasi lenktynių pasisekimais, ten narių skaičius nesumažės dėl nuobodulio.

SKAUTŲ DVASIA

Pagrindinis šio judėjimo bruožas yra dvasia ir raktas, kuris ją atrakina, yra miškų meilės ir gamtos pažinimo romantika. Net šiais materializmo laikais nerasite jaunuolio ar suaugusio žmogaus, kurių nejudintų laukinės gamtos šauksmas ir atviras kelias. Galbūt tai tik primityvus instinktas, bet, kaip ten bebūtų, jis yra. Su tuo raktu galima plačiai atverti duris norint įleisti šviežio oro ir saulės spindulių į tuos gyvenimus, kurie kitaip būtų pilki. Be to su juo galima padaryti ir kur kas daugiau.

Jaunuolius vilioja laukinių kraštų didvyriai, pasieniečiai, tyrinėtojai, jūrų plėšikai ir lakūnai. Jaunuoliai seks juos, kur šie bevestų, ir šoks pagal jų melodiją, kai šie dainuos vyriškumo, drąsos, nuotykių, didelių siekių, narsos, vikrumo bei džiugaus pasiaukojimo dainą. Toks yra jaunuolio kūnas, tokia yra ir jo dvasia. Stebėkit tokį vyruką einantį gatve – jo akys žiūri kažkur tolyn. Ar jo vizija veda jį per preriją ar per jūras putotomis bangomis? Kaip ten bebūtų, ji ne čia. Juk aš tai žinau.

Skautybės dėka jaunuolis, kaip didžiosios žvalgų brolijos narys, turi galimybę išmolti pasieniečių gudrybių. Jis gali sekti pėdsakus ir skaityti ženklus, jis gali signalizuoti, jis gali įžiebtį ugnį, pasistatyti trobelę ir išsivirti valgį. Jis moka daugelį „pionerijos“ ir stovyklos amatų. Jo vienetas yra natūralus jaunuolių būrys, vadovaujamas jų pačių vadovo, tokio pat jaunuolio. Jis gali būti vienas gaujos narių, bet vis tik išlaikyti savo individualumą. Jis išsina pažinti gyvenimo džiaugsmo gamtos keliu.

Čia yra ir dvasinė pusė. Kelionių miškuose metu, po truputį pažindama gamtą, trapi siela išauga ir žvalgosi aplinkui. Gamta yra puiki stebėjimo ir stebuklingosios visatos supratimo mokykla. Ji paaiškina miesto berniukui, kad anapus miesto kaminų yra žvaigždžių ir kad saulėlydžio debesys žvilga savo puikume toli viršum

kino teatro stogo. Gamtos stebėjimas sujungia į harmoningą visumą begalybės, istoriškumo ir mikroskopijos klausimus kaip Didžiojo Kūrėjo darbo dalį. Ir čia prasmingai išskyla garbingas lyties bei dauginimosi vaidmuo.

Skautybė yra priemonė, kurią panaudojant ir didžiausias chuliganas gali pasiekti aukštesnį mąstymo lygį ir remtis tikėjimo Dievu elementais. Sujungta su skauto įsipareigojimu kasdien padaryti gerą darbą, ji suteikia pareigos Dievui ir Artimui pagrindą, ant kurio tėvas ar kunigas gali daug lengviau pastatyti pageidaujamą tikėjimo formą.

„Galite aprenkti vyruką kaubojumi – Toramy ar Džeku,
Galite mankštinti jį, kol jis bus šaunus kaip paveikslukas,
Bet ne visuomet, kai jūs darysite jam paslaugą, tikėdamiesi,
Kad jums bus atlyginta tuo pačiu, jis taps didvyriu ar šventuoju“.

Tai daro vidinė dvasia, ne išoriniai papuošimai. Ši dvasia glūdi kiekviename jaunuolyje, tik ją reikia atrasti ir iškelti švieson.

Skautų įžodis skirtas išpildyti jo garbei, visa kas jame glūdi, o *skautų įstatai* yra mūsų įpareigojanti disciplinarinė jėga ir 99 atvejais iš 100 ji pasiteisina. Jaunuolio nevaldo „nedaryk“, bet jį veda „daryk“. Skautų įstatai yra kaip vadovas skauto veiksmams. Tai nėra priemonė jo klaidoms slopinti – jie tik nustato, kas yra gera ir ko laukiama iš skauto.

SKILČIŲ SISTEMA

Skilčių sistema yra viena esminių detalių, kuria skautų lavinimas skiriasi nuo visų kitų organizacijų. Jei ši sistema yra tikslingai taikoma, ji padeda pasiekti itin gerus rezultatus. Jaunuolių sutelkimas į 6 – 10 asmenų skiltis, lavinant jas kaip atskirus vienetus ir kiekvienai jų vadovaujant atsakingam vadovui, yra gerų rezultatų garantas.

Skiltis skautiškoje veikloje visuomet dalyvauja kaip vienetas – darbo ar žaidimo, drausmės ar pareigos atžvilgiais. Charakterio lavinimo atžvilgiu labai vertinga perkelti atsakomybę atskiram individui. Tai pasiekama, suteikiant atsakomybę skilties vadovui. Jis turi nutverti ir išvystyti kiekvieno savo skilties jaunuolio būdo ypatybes. Tai skamba, kaip didelis iššūkis, tačiau tai tikrai veikia.

Lenktyniavimo įkarščiu ir rungtynėmis tarp skilčių jūs sukuriate skilties dvasią, kuri visiškai patenkina berniukų poreikius – ji pakelia jaunuolių nuotaiką ir vysto jų aukštesnius sugebėjimus. Kiekvienas skilties jaunuolis įsisąmonina, kad ir jis yra atsakingas ir kad jo grupės garbė tam tikra dalimi priklauso nuo jo paties sugebėjimo rungtyniauti.

SKILTIES VADOVŲ TARYBA – GARBĖS TEISMAS

Skilties vadovų taryba ir garbės teismas yra svarbi skilčių sistemos dalis. Tai nuolatinis komitetas, kuris vadovaujant draugininkui tvarko vieneto administracinius ir drausmės reikalus. Jis padeda išvystyti jo narių savigarbą, laisvės idealus, suderintus su atsakingumo jausmu ir pagarba autoritetui, o taip pat

suteikia praktiką tame vyksme, kuris jaunuoliams individualiai ir kolektyviai kaip būsimiems piliečiams, yra neįkainojamas.

Skilčių vadovų taryba apima rutinos, pasilinksminimų, sporto ir kitų reikalų administravimą. Į šią tarybą dažnai pritraukiami ir antraeiliai pagalbiniai skilčių vadovai. Tai suteikia jiems patyrimą ir praktiką komiteto darbo eigoje. Antra vertus, garbės teismas yra sudarytas tik iš skilčių vadovų. Garbės teismas, kaip galima suprasti iš jo pavadinimo, turi daugiau išimtinį uždavinį spręsti drausmės įvykius ir apdovanojimo klausimus.

SKILČIŲ SISTEMOS VERTYBĖS

Svarbu, kad draugininkas suvoktų tą nepaprastą vertę, kurią jis gali išgauti iš skilčių sistemos. Ji yra geriausias nuolatinio vieneto gyvybingumo ir sėkmės laidas. Ji nuima nuo draugininko pečių didelę smulkesniosios rutinos dalį.

Individiui skiltis pirmiausia yra būdo mokykla – ji užtikrina skilties vadovo išsilavinimą atsakingumo ir vadovavimo srityse. Išskautų ji reikalauja savanaudiškumo pajungimo visumos interesams, atsižadėjimo ir savęs kontroliavimo elementų, susijusių su būrelio bendradarbiavimo ir tikros draugystės dvasia.

Bet norėdami iš tos sistemos išgauti geriausius rezultatus jūs turite skautų vadovams suteikti pilną atsakomybę – jei jūs suteikiate tik dalinę atsakomybę, jūs ir gausite tik dalinius rezultatus. Pagrindinis tikslas yra ne tiek gelbėti draugininką nuo rūpesčių, kiek padaryti patį jaunuolį atsakingą, nes tai yra geriausia iš visų būdo išvystymo priemonių.

Siekiantis sėkmės draugininkas turi ne tik studijuoti, kas yra parašyta apie skilčių sistemą ir jos metodus, bet ir įgyvendinti tuos pasiūlymus, kuriuos skaito. Tik nuolatinų bandymų dėka jo skilčių vadovai ir skautai galės įgyti patirties. Kuo daugiau jis jiems duos darbo, tuo daugiau jie reaguos ir įgaus jėgos bei charakterio.

SKAUTŲ UNIFORMA

Aš dažnai sakau – „Man visiškai nerūpi, ar skautas, kurio širdis įsitraukusi į darbą ir kuris laikosi skautų įstatų, nešioja uniformą, ar ne.“ Bet nėra beveik nė vieno skauto, kuris nenešiotų uniformos, jeigu tik jis turi išteklių jai nusipirkti. Tam jį paskatina skautiška dvasia.

Ta pati taisyklė, aišku, galioja ir tiems, kurie vadovauja skautų judėjimui – visų laipsnių skautų vadovams. Jie nėra įpareigoti nešioti uniformą, jei ši jiems nepatinka. Tačiau, iš kitos pusės, jie turi daugiau galvoti apie kitus, negu apie save. Asmeniškai aš užsivelku uniformą, net jei turiu tikrinti tik skilties veiklą, nes esu įsitikinęs, kad jos dėvėjimas pagerina skautų nuostatą jos atžvilgiu. Skautų pagarba uniformai didėja, jei jie mato, kad ir suaugęs žmogus laiko garbę ją nešioti, jie daugiau vertina save, kai pamato, kad į juos rimtai žiūri vyrai, taip pat vertinantys buvimą kartu toje pačioje brolijoje.

Uniformos šaunumas ir tvarkingumas gali atrodyti mažu dalyku, bet yra itin vertingas savivertės išvystymui ir judėjimo reputacijos aplinkinių akyse

formavimui. Tokiu būdu demonstruojamas tinkamas pavyzdys. Parodykite man netvarkingai apsirengusį vienetą ir aš galėsiu susekti netvarkingai apsirengusį jo vadovą. Pagalvokite apie tai, apsitempdami savo uniformą ir paskutinį kartą šauniai pakreipdami savo skrybėlę. Jūs esate pavyzdys savo skautams ir jūsų šaunumas atsispindės juose.

DRAUGININKO DALIA

Visi skautybės principai yra teisingos krypties. Jų sėkmė priklauso nuo draugininko ir nuo to, kaip jis juos panaudoja. Mano dabartinis tikslas yra stengtis padėti draugininkui nurodant skautų lavinimo tikslą ir metodus, kuriais remiantis, jis gali būti pasiektas.

Tikriausiai daugelis draugininkų pageidautų, kad aš jiems nurodyčiau visas smulkmenas. Bet tai neįmanoma, nes kas tinka vienam ypatingam vienetui ar vieniems jaunuoliams vienoje vietoje, netiks kitiems, esantiems už mylios nuo jų, o dar mažiau tiems po pasaulį išblaškytiems ir visai skirtingose sąlygose veikiančiams vienetams. Betgi galima nurodyti bendros krypties patarimus ir draugininkai, naudodami juos, gali patys spręsti, kas geriausiai tinka jų ypatingiems vienetams.

Bet, prieš kalbant apie smulkmenas, aš norėčiau dar kartą pakartoti: nenusigąskite dėl bet kokio uždavinio įsivaizduojamo sunkumo. Tai pranyks, jei jūs vienąsyk pamatysite rezultatą. Todėl taikant smulkmenas pravartu iš anksto galvoti apie galutinį tikslą. Kaip rašoma knygoje „Viršūnės Peveril“: „Nedaug tereiškia, ar mes pasiekiamo savo idealus, jeigu mes jų nepasiekiamo – jie tikrai aukšti“. Kartais sunkumai gali pasirodyti beveik užtemdantys šviesias galimybes. Bet padrąsėjama prisiminus, kad jie dažniausiai yra peržengę savo tikrąjį dydį ir sumažėja, kai prie jų prisiartinama. Pasiguoskite sena negrų dainele:

„Pasižiūri žemyn į geležinkelio bėgius
Ir pakaušį krapštai ir galvą sau laužai,
Po perkūnais, sakai, kaipgi tas traukinys
Pravažiuoja, kur jungiasi bėgiai?
Traukinys tolyn skrenda, nes mašinistas
Dėl to nekvaršina galvos.
Ir tikrai pamatai, kai pažiūri arčiau,
Kad nesijungia bėgiai ir kelias tvarkoje.
Taip ir mes visi tolimoj ateity
Matom kelią mažėjant, kaip pravažiuosim?
Bet mes priartėjam, jis eina platyn
Ir mes randame vietos dešimties mulų vilkstinei“.

II DALIS

PER SKAUTYBĘ Į PILIETIŠKUMĄ

**BŪDAS - SVEIKATA IR JĖGA - RANKDARbiai
IR NAGINGUMAS - TARNAVIMAS KITIEMS**

„Tautos sėkmė priklauso ne tiek nuo apsiginklavimo stiprumo, kiek nuo jos piliečių tvirto būdo“:

„Žmogaus sėkmei gyvenime būdas turi didesnę svarbą už erudiciją“.

Taigi, būdas turi didžiausią reikšmę ar mes kalbėtume apie tautą, ar apie atskirą asmenį. Betgi, jei pripažįstama, kad žmogaus būdas lemia jo karjerą, tai būdą reikia lavinti prieš žmogui išeinant į gyvenimą, o būtent, vaikystėje, kol žmogus dar jautrus ir pasiduoda įtakai. Būdo pokyčių negalima pasiekti treniravimu. Jo sėkla glūdi berniuke, todėl ji turi būti brandinama ir puoselėjama. Bet kaip tai daroma?

Būdas dažniausiai yra aplinkos vaisius. Įsivaizduokime, pavyzdžiui, du berniukus, jei norite – dvynukus. Mokykite juos tų pačių dalykų mokykloje, bet suteikite jiems skirtingą aplinką, draugus ir namus. Vieną leiskite auginti maloniai padrašinančiai motinai, leiskite jam gyventi tarp skaisčių ir teisių draugų, kurie pasitiki jo garbe. Kitą berniuką patalpinkite nešvariuose namuose, kuriuose būtų leidžiama stypinėti tarp nešvankių, vaginėjančių ir nepatenkintų draugų. Ar galima tikėtis, kad šis berniukas, užaugęs, turės tokį pat būdą, kaip jo brolis? Tūkstančiai berniukų kasdien nueina niekais, kadangi jiems leidžiama augti be charakterio ir jų pačių nelaimei pasidaryti nenaudingais gaišintojais ir eikvotojais bei skauduliu ir pavojumi visai tautai.

Galima būtų tokius berniukus išgelbėti davus jiems teisingą aplinką arba tinkamas gyvenimo sąlygas jautriausiais jų gyvenimo metais. Ir be jų yra dar daug tūkstančių kitų berniukų, kurie galbūt nėra tokio žemo lygmens (nes yra nenaudėlių tarp visų luomų žmonių), bet kurie būtų žymiai geresni vyrai, vertingesni savo krašto piliečiai ir labiau patenkinti savimi žmonės, jei pasisektų įkalbėti juos tinkamame amžiuje lavinti savo būdą.

Iš to, kas pasakyta, aiškėja, kad svarbiausias skautų lavinimo objektas ir yra auklėti bei lavinti berniuką – atminkime, ne instrukuoti, bet auklėti, tai yra sužadinti berniuko norą mokytis tų dalykų, kurie padeda ugdyti charakterį, ir mokytis jų savo noru.

Viena iš priežasčių, kodėl draugovėje neturėtų būti daugiau kaip 32 berniukai. Skautų skaičius draugovėje neturėtų būti didesnis kaip 32. Siūlau šį skaičių, kadangi įsitikinau, kad 16 berniukų yra maždaug tiek, kiek galiu auklėti vienu metu, norėdamas prieiti prie kiekvieno ir lavinti jo individualų būdą. Galvodamas, kad kiti žmonės dvigubai gabetesni už mane, parinkau skaičių 32.

Yra žmonių, kurie sakosi turį draugovėse 60 arba 100 narių, lygiai taip pat gerai išlavintų, kaip ir mažesnėse draugovėse. Reiškiau pasigėrėjimą arba, tiksliau pasakius, nustebimą ir netikiu jais.

– Kam kvaršinti galvą individualiu lavinimu? – jie klausia. Atsakymas:

– Nes tai vienintelis auklėjimo būdas. Galima instrukuoti bet kokį berniukų skaičių, net tūkstantį iš karto, jei turimas skardus balsas ir tinkamos drausmės palaikymo priemonės. Bet tai nebus lavinimas arba būdo ugdymas.

Auklėjimui tenka didžiausia reikšmė norint išugdyti berniuko būdą ir padaryti iš jo vyrą. Jei pasiseka sukelti žmoguje norą tobulintis, jis pagal išgales ir temperamentą aktyviai dės visas pastangas tobulėti. Nėra jokios prasmės iškilmingai kalbėti berniukams apie skautų įstatus arba duoti juos berniukų miniai įsakymų forma. Kiekvienam protui jie turi būti išaiškinti savaip ir kiekvienas berniukas turi užsidedti asmeniniu noru juos įgyvendinti.

Šioje srityje kaip tik ir pasireiškia draugininko asmenybė ir gabumai. Todėl pagvildenkime keletą moralinių ir dvasinių ypatybių, kurios formuoja būdą, ir prižiūrėkime, kad berniukas lavintų šias ypatybes skautavimo eigoje.

RITERIŠKUMAS IR TEISINGAS ŽAIDIMAS

Viduramžių riterių kodeksas yra šių dienų džentelmeno elgesio pagrindas. Riterių romantika patraukia visus berniukus ir apeliuoja į jų moralės jausmą. Riteriškumo kodeksas apimdavo garbę, susivaldymą, mandagumą, drąsą, altruistišką pareigų atlikimą, tarnavimą kitiems ir vadovavimąsi tikyba. Anglijos karaliaus Henriko VII laikais riterių įstatai skambėjo šitaip:

A. Riteriai niekada nenusiima šarvų, išskyrus nakties poilsį.

B. Jie turi:

1. ieškoti nuotykių, kad galėtų pasižymėti narsa ir garbe;
2. ginti vargšus ir silpnuosius;
3. padėti kiekvienam, kas prašytų jų pagalbos teisingame ginče;
4. neįžeidinėti vienas kito;
5. kovoti už krašto saugumą ir gerą būvį;
6. dirbti dėl garbės, bet ne dėl pelno;
7. niekada nesulaužyti pažado;
8. aukotis krašto garbei;
9. verčiau garbingai mirti, nei gėdingai bėgti.

Riterių idealai ir teisingo žaidimo jausmas gali būti puikiausiai įskiepyti berniukams. Jie išugdo juose stiprų teisingumo jausmą, kuris, norint išugdyti tikrai gerus piliečius, yra būtinas.

Įprotis matyti dalykus kito žmogaus akimis gali būti lavinamas lauko žaidimų metu. Žaidžiant laikomasi griežčiausių taisyklių. Tai skatina žaidėjus susivaldyti ir išlaikyti gerą nuotaiką. Žaidimui pasibaigus nugalėję užjaučia nugalėtuosius, kurie, savo ruožtu, sveikina laimėtojus. Šitaip elgtis berniukus reikia pratinti tol, kol jiems toks elgesys taps visiškai įprastas.

Dar viena priemonė teisingumo bei džentelmeniškumo jausmui lavinti – tai įvairiomis temomis ruošiamos diskusijos, kuriomis visi berniukai domisi ir kurios abiem pusėm suteikia progą reikšti savo nuomonę ir ją ginti. Tai padeda berniukams suprasti, kad kiekvienas svarbus klausimas turi dvi puses ir kad nedera be kritikos susižavėti tuo, ką vienas kalbėtojas pasako, net jei ir pasako tai gražiai, neišklausius antrojo, jam priešingo, kalbėtojo. Tik išklausius abi puses ir apsvarsčius jų žodžius daromos galutinės išvados ir pasiryžtama prisidėti prie vieno ar prie antro.

Kad berniukai įprastų savarankiškai spręsti, geriausia balsuoti ne rankos pakėlimu, kada neatidūs arba abejojantys berniukai prisideda prie daugumos, bet duoti jiems popieriaus lapelius, kuriuose jie parašo „taip“ arba „ne“. Šis būdas verčia berniukus galvoti ir apsispręsti.

Dar viena gera priemonė berniukams šioje srityje lavinti – tai ruošiami teismai ar tariamieji tardymai. Jei viskas rimtai pravedama ir laikomasi tikro teismo procedūros, ši praktika nepamainoma, norint lavinti teisingumo jausmą ir leisti berniukams patirti, kokios gali būti jų pilietinės pareigos, jei tektų kada nors liudyti teisme ar būti prisiekusiais. To paties tikslo galima siekti ir pasitelkiant draugovės garbės teismų pagalbą. Berniukai, prisiimdami atsakomybę būti garbės

teismo nariais, pajaučia savo nuomonės svarbą ir išklaušę abiejų pusių argumentus privalo apsispręsti.

Taigi, sumanus draugininkas, norintis išmokyti berniukus teisingai žaisti, atsisakyti egoizmo bei jausti pareigą kitų atžvilgiu, gali rasti daugybę progų savo skautams lavinti, nesvarbu, ar po atviru dangumi, ar kambaryje.

Nors šią temą aptariau nepakankamai plačiai, tačiau jaučiu, kad iš visų dalykų, kuriuos čia nagrinėsime, šios priemonės yra vienos svarbiausių susivaldančiam piliečiui išugdyti.

DRAUSMĖ

Jei tauta nori klestėti, ji turi būti drausminga, o minios drausmė pasiekama tik per atskirų žmonių drausmingumą. Drausme vadinu paklusnumą vyresnybei ir kitiems įsakymams. Šių rezultatų negalima pasiekti prispaudos priemonėmis, bet tik padrūsinant ir mokant berniuką susivaldyti bei aukoti save ir savo malonumus kitiems. Geriausia mokyti jį pavyzdžiu ar pavedant jam atsakingą darbą ir laukiant kuo geriausių jo darbo vaisių. Atsakingumas labai gerai lavinamas skilties sistemos dėka, nes skiltininkas yra atsakingas už tai, kas vyksta jo skiltyje.

Visai teisingai valstybės vyras kadaise įspėjo savo valdovą, sakydamas, kad valdžia, nelavinanti ir nedrausminanti jaunimo, susilaukia ne tik netikusių kareivių ir jūrininkų, bet, kas daug blogiau, netikusių piliečių kasdieniniame gyvenime. Drausmė nepasiekama baudžiant vaiką už blogą įprotį, bet pasiekama keičiant jį geresniu užsiėmimu, patraukiančiu vaiko dėmesį ir palengva padedančiu jam atsikratyti nepageidaujamo įpročio bei jį pamiršti.

Draugininkas būtinai turi reikalauti drausmės ir griežto paklusnumo mažuose dalykuose. Tegul berniukai dūksta tikrai tokiais atvejais, kai draugininkas jiems leidžia dūkti, kas, žinoma, retkarčiais yra neblogas dalykas.

GARBĖS JAUSMAS

Skautų įstatai yra pagrindas, kuriuo paremtas visas skautų lavinimas. Kiekvienas skautų įstatas turi būti gerai išaiškintas praktiškais ir paprastais pavyzdžiais, rodančiais, kaip geriausia įgyvendinti jį kasdieniniame gyvenime. Jokio mokymo negalima palyginti su pavyzdžiu. Jei draugininkas pats visuomet vadovaujasi skautų įstatais, berniukai bematant seks jo pavyzdžiu.

Pirmajame įstate – skautas tiesus ir laikosi savo žodžio – slypi visas skauto būsimas elgesys ir drausmė. Iš skauto laukiama, kad jis būtų tiesus. Šį dalyką draugininkas turėtų labai rūpestingai išaiškinti berniukams prieš duodant įžodį.

Skautų įžodis tyčia siejamas su atitinkamomis ceremonijomis, kadangi įspūdingas rimtumas visada giliai paveikia berniukus. Turint galvoje, kad įvykis tikrai svarbus, visai teisinga padaryti jiems kuo giliausią įspūdį. Be to, labai svarbu, kad skautai retkarčiais iš naujo kartotų įstatus. Berniukai linkę pamiršti, kad rimtai pasižadėję laikytis įstatų, jie bet kada paklausti privalo mokėti juos atmintinai.

Berniukui supratus, kas yra jo garbė ir jam kartą įžodžiu pasižadėjus,

draugininkas paskirdamas jam kokį nors uždavinį, turi juo visiškai pasitikėti. Draugininko laikysena turi būti tokia, kad skautas pasijustų atsakingas. Pavedus jam ką nors padaryti, nesvarbu ar laikinai, ar ilgesniam laikui, laukiama, kad jis ištikimai atliks tai, ką pasižadėjo atlikti. Nereikia sekoti paskui ir žiūrėti, kaip jis atlieka patikėtąjį jam darbą. Tegul jis daro viską savaip, tik palikite jį vieną ir pasitikėkite jo nuoširdžiomis pastangomis. Pasitikėjimas kaip tik ir turėtų būti viso mūsų moralinio lavinimo pagrindu.

Norint tapti berniukų, ypač sunkiau auklėjamų ar išdykusių, mėgstamu, geriausia jiems skirti atsakingą darbą. Taigi, skilties sistemos tikslas ir yra skirti kuo didžiausiam berniukų skaičiui atsakingus uždavinius, lavinančius jų būdą. Jei draugininkas, tikėdamas sėkme, suteiks skiltininkui galią ir paliks laisvas rankas atliekant pavestus jam darbus, jis bus padaręs šio berniuko būdai lavinti daugiau, negu mokyklos mokymas kada nors galėtų pasiekti.

PASITIKĖJIMAS SAVIMI

Berniukas, neįsigijęs pirmojo patyrimo laipsnio, nepasisavina visų lavinimosi galimybių. Berniukas, įrodęs esąs visiškai pasiruošęs pirmojo patyrimo laipsnio egzaminams, gali būti pagrįstai laikomas įgijęs ypatybių, žyminčių gerą ir vyrišką pilietį. Perėjęs iš jaunesniųjų skautų į tikruosius skautus bei pajutęs, kad juo pasitikima ir jam pavedamas atsakingas darbas, kurį jis sugeba atlikti, berniukas pradeda pasitikėti savimi. Viltis ir garbė ima brėkšti jo gyvenime. Jis savaime pradeda jaustis labiau sugebančiu žmogumi ir įgyja pasitikėjimą savimi, kas teiks jam vilties ir drąsos gyvenimo kovoje ir padės išverti iki tikros gyvenimo sėkmės.

Pirmoji pagalba arba ugniagesyba, vežimo arba tilto statymas labai naudingi sumanumui ir nagingumui lavinti, nes berniukas, nors ir dirbdamas bendrai su kitais, atsako už tą darbo dalį, kurią jis turi atlikti. Plaukiojimas taip pat turi auklėjančios reikšmės – dvasinės, moralinės ir fizinės. Jis sukelia žmogui jausmą, kad šis valdo gamtos jėgą ir kad, reikalui esant, gali gelbėti kito žmogaus gyvybę. Be to, tai lavina plaučius ir sąnarius.

Lavindamas Pietų Afrikoje policiją aš išsiūsdavau vyrus poromis – jie turėdavo nujoti 200 ar 300 mylių, išmokti rūpintis savimi ir naudotis savo sumanumu. Bet jeigu pasitaikydavo nesavarankiškas mokymas, išsiūsdavau jį vieną, be draugo, kuriuo jis galėtų pasikliauti. Išsiūstasis turėdavo pats rasti kelią, rasti būdą arkliais pašerti, pačiam pramisti ir parašyti atliktos kelionės pranešimą. Šitaip buvo geriausiai lavinamas jų pasitikėjimas savimi bei intelektas, dėl ko ir rekomenduoju šį principą draugininkams skautams lavinti.

Iš visų mokyklų stovykla yra geriausia priemonė pageidaujamos būdo ypatybėms įskiepyti. Joje vyrauja sveika aplinka, berniukai yra žvalūs ir pakilios nuotaikos, o draugininkas gali dieną – naktį daryti įtaką stovyklautojams. Stovykloje pasitaiko daugiausia progų kiekvieno berniuko individualiam būdai stebėti ir pažinti, todėl galima taikyti reikalingas priemones jam lavinti. Berniukai, savo ruožtu, patys įgyja būdą formuojančių ypatybių, nes stovykloje lengviausia išmokti drausmės,

užsidedgi pagalbos kitiems jausmu, sumanumu, nagingumu, pasitikėjimu savimi, rankų darbu, irklavimu, skilties dvasia, gamtos mokslu ir kitais panašiais dalykais. Visą tai pasiekti padeda smagūs ar užuojautos pilni draugininko nurodymai. Viena savaitė tokio gyvenimo atstoja 6 mėnesius teorinio mokymo būkle, nors šiaip tas mokymas ir būtų naudingas. Todėl labai patartina draugininkams, neturintiems daug patyrimo šioje srityje, išstudijuoti įvairiausių stovyklavimo būdus.

GYVENIMO DŽIAUGSMAS

Kodėl gamtos pažinimas laikomas vienu svarbiausių skautiškų užsiėmimų? Į šį klausimą galima lengvai atsakyti žodžiais: „Nenorime išmokyti berniukų vien tik tai, kaip pragyventi, bet ir kaip gyventi.“ – tai yra, aukštesne prasme, kaip džiaugtis gyvenimu.

Gamtos pažinimas, kaip jau dažnai esu sakęs, yra geriausia priemonė berniukų protui ir mintims atskleisti. Jei draugininkas nepraleidžia progos, gamtos pažinimas lavina gabumą gamtos grožiui ir, tuo pačiu, meno grožiui įvertinti, kas didina gyvenimo džiaugsmo pojūtį. Dievas Kūrėjas dar ryškiau apsireiškia berniukui Jo stebuklinguose kūriniuose, kas drauge su aktyviu Jo valios pildymu tarnaujant kitiems ir sudaro konkretų tikybos pagrindą.

Prieš keletą metų sėdėjau ką tik mirusiojo draugo svetainėje ir pastebėjau, kad šalia jo pypkės ir tabako maišelio gulėjo knyga. Ji buvo atskleista ir todėl paskaičiau:

„Moralinio gėrio supratimas nevisiškai patenkina. Aukščiausia gėrio forma, kuri mums šiuo metu žinoma, yra grynas altruizmas, gero darymas be jokio atlygio dabar ar vėliau, nesiekiant įvykdyti kokį nors planą. Visą tai mes žinome, bet tai mūsų netenkina. Reikia rasti tinkamesnius būdus slapčiausiems širdies troškimams išreikšti, nei altruistiški darbai. Tai turi būti kažkas, kas dera su grožio ir idealo pajutimu. Asmens dorovės nepakanka. Nors ir negaliu pasakyti, koks tas idealusis gėris turėtų būti, tačiau man atrodo, kad jis turėtų būti kažkaip artimas gamtos idealiajam grožiui.“

Kitais žodžiais galima būtų pasakyti, kad laimė yra vidinės sąžinės ir išorinio jausmo susiliejimas. Ji randama, kai sąžinė bei jausmai patenkinti. Jei šis apibrėžimas teisingas, išeitų, atvirkščiai, kad grožio įvertinimas neteikia laimės, jei sąžinė nerami. Taigi, norėdami, kad berniukai gyvenime būtų laimingi, turime juos pratinti daryti gera artimiesiems ir, be to, pažinti bei įvertinti, kas gamtoje gražu.

Kas sugeba, skaito knygas upeliuose, girdi akmenis kalbant ir visur mato gera. Daugumai berniukų akys niekad nebuvo atvertos, ir laimė tai padaryti tenka draugininkui. Kai tik gamtos pažinimo sėkla sudygsta berniuko sąmonėje, pastabumas, atmintis ir mokėjimas daryti išvadas savaime išsilavina ir tampa jo būdo dalimi. Šios ypatybės neišnyksta, nesvarbu, kuo jis vėliau užsiimtų. Kaip gamtos stebuklai gali būti atverti jaunajam žmogui, taip ir jų grožis gali būti išryškintas bei pamažu pažintas. Grožio pažinimas auga taip pat automatiškai, kaip ir pastabumas. Jis teikia daug džiaugsmo net ir pilkiausioje aplinkoje.

Leiskite man prisiminti tamsią, ūkanotą, šaltą dieną didelėje, niūrioje

Birminghamo stotyje. Buvome stumdami tarp suodinių darbininkų ir purvinų, išvargusių kareivių. Staiga atsigręžiau, paėjau toliau, vėl atsukau ir pagaliau pamačiau visą, ką norėjau matyti. Mano draugai greičiausiai nieko nepastebėjo, bet aš spėjau pasidžiaugti saulės spinduliu, nušvietusiu visą tą dieną. Tai buvo gailėstingoji sesuo ruda uniforma, puikiais rusvai auksiniais plaukais ir didele gėlių puokšte rankose. Gal pasakysite, tai nieko ypatingo. Tačiau tie, kurie moka tinkamai žiūrėti, gali pamatyti tokius vaizdus net ir niūriausiomis aplinkybėmis.

Įprasta sakyti, kad berniukai nesugeba įvertinti nei grožio, nei poezijos. Atsimenu, kartą berniukams buvo rodomas gražus audrą vaizduojantis paveikslas, apie kurį pats autorius buvo sakęs, kad jame esąs tik vienas taikos ženklas. Tuoju vienas berniukų parodė į mėlyno dangaus gabalėlį, matomą tarp blaškomų debesų.

Poezija taip pat randa atgarsį jaunose širdyse. Kai tik grožis pradeda veikti, savaime atsiranda noras reikšti savo mintis gražia forma, ne tik proza. Galima rasti gražiausios poezijos prozos rašiniuose, bet paprastai poezija siejama su ritmu ir rimu. Dažnai ritmas taip stipriai veikia jauną tariamą poetą, kad jis ima ir parašo bjauriausių eilių, tartum nevykusiai atsilygindamas už pastangas padėti jam suprasti poeziją. Jei galite, paveikite berniukus, kad jie vengtų netikros poezijos. Jos jau ir taip pakanka.

PASULĖŽIŪROS LAVINIMAS: PAGARBA

Pasulėžiūros lavinimas, aišku, prasideda nuo pagarbos Dievui. *Pagarba Dievui ir artimui bei pagarba sau kaip Dievo tarnui yra kiekvienos tikybos pagrindas.* Būdas reikšti pagarbą Dievui priklauso nuo berniuko tikybos, o tai dažniausiai priklauso nuo tėvų. Būtent jie ne retai nutaria, kokią tikyba vaikai išpažins. Mūsų – skautų vadovų – reikalas yra gerbti tėvų norus ir palaikyti jų pastangas pagarbai ugdyti, nežiūrint to, kokią tikyba berniukas išpažįsta.

Gali kilti daug sunkumų nustatant mūsų judėjimo religinį lavinimą, nes susiduriama su įvairiais tikėjimais, ir todėl pareigos Dievui reiškimo detalės dažniausiai paliekamos nuspręsti vietiniams autoritetams. Tačiau tiesioginė pareiga artimui yra pabrėžiama beveik kiekvienoje religijoje.

Skautų judėjimo požiūris į religiją, pripažintas įvairių tikėjimų vadovų taryboje, yra:

- Tikimasi, kad kiekvienas skautas priklausytų kokiam nors tikybinei grupei ir lankytų jos pamaldas.
- Jeigu draugovė susideda iš vienos tikybos skautų, tikimasi, kad draugininkas pasirūpins tokia religine praktika ir tokiu instruktavimu, kokius jis, pasitaręs su kapelionu ar kitais religiniais autoritetais, laikys geriausiais.
- Jeigu draugovę sudaro įvairių tikybų nariai, skautai turėtų būti raginami lankyti savo išpažinimo pamaldas. Stovykloje visos kasdieninės maldos ir savaitinės pamaldos turėtų būti kuo paprastesnės. Lankymas turėtų būti savanoriškas.

Jei draugininkas laikysis šių principų, jis stipriai nesuklys.

Esu visiškai įsitikinęs, kad yra daugiau būdų pagarbos jausmui įdiegti. Tai priklauso nuo individualaus berniuko būdo ir aplinkos bei nuo to, ar jis „chuliganas ar „mamytės sūnelis“. Lavinimas, tinkantis vienam, gali kartais mažai veikti kitą. Mokytojo, draugininko ar kapeliono reikalas kaip tik ir yra parinkti tinkamą lavinimo būdą.

Tikėjimą galima įgyti, bet negalima jo mokyti. Tai nėra drabužis dėvimas tik sekmadienį. Tikyba yra tikra berniuko būdo dalis, sielos išsiugdymas ir ji jokių būdų nėra paviršutiniškas reikalas. Tai asmenybės bei vidaus įsitikinimo, o ne instruktavimo reikalas.

Remdamasis didele asmenine patirtimi, įgyta dirbant su tūkstančiais vaikų, darau išvadą, kad šiuo metu mūsų vyrai mažai vadovaujasi religiniais įsitikinimais. Tam didžiausią įtaką turėjo tai, kad lavinant berniukus tikybos srityje, buvo naudojamos ne *lavinimu*, bet *instruktavimu*. Dėl to geriausiai religinio ratelio arba sekmadieninės tikybos valandėlės berniukai, nors ir suprato idėją, bet dažniausiai išmoko ją pažodžiui, nepajuto mokomojo dalyko dvasios ir tapo tik siauro akiračio užsidedėliais. Dauguma jų niekad giliai nesusidomėjo tikybiniais dalykais ir išėję iš ratelio virto abejingais nereliginiais žmonėmis, todėl nebuvo jokios rankos, kuri sulaukytų juos kritiniame jų gyvenimo laikotarpyje, tai yra, tarp 16 – 24 metų.

Ne kiekvienas turi talentą būti geru tikybos mokytoju. Dažnai patys rimčiausi žmonės šioje srityje yra už visus nesėkmingiausi ir net nežino to. Laimė, kad tarp draugininkų yra daug gerai kvalifikuotų vyrų, bet, savaimė aišku, pasitaiko ir tokių, kurie abejoja savo jėgomis. Jei taip yra, į draugovę patartina pakviesti kapelioną arba kitą patyrusį mokytoją. Tačiau praktiškai draugininkas gali nepaprastai daug padėti tikybos mokytojui, kaip jis padeda mokyklos mokytojui, rodydamas berniukams stovyklose ir sueigose, kaip geriausia pritaikyti mokykloje įgytas teorines žinias praktiniame gyvenime.

Paprastai draugovės turi kapelioną ir draugininkas turėtų pasitarti su juo visais tikybinį lavinimą liečiančiais klausimais. Religinio lavinimo tikslu gali būti ruošiamos pamaldos arba specialios valandėlės – skautų religinė arba susimąstymo valandėlė, į kurią skautai renkasi garbinti Dievą ir giliau įsisąmoninti skautų įstatus bei įžodį. Ši valandėlė turi papildyti, o ne atstoti reguliarią tikybinę praktiką.

Pasitaikius draugovėje įvairių tikybų skautams, berniukai turėtų būti siunčiami pas savo kunigus arba pastorius religiniam auklėjimui gauti.

Apleistuose priemiesčiuose ir vargingesnėse apskrityse pasitaiko berniukų, kurie neišpažįsta jokios tikybos ir kurių tėvai jiems mažai arba visai nepadedą. Savaimė aišku, kad šiems berniukams reikia visai kitokio lavinimo, nei tiems, kurie turi gerus pagrindus tikybai.

Šiuo atveju skautybė praktiškai padeda mokytojui, ir jau yra pasiekusi nepaprastai gerų rezultatų. Štai būdai, kuriais ji tai gali padaryti:

- a) draugininko asmeniniu pavyzdžiu,
- b) gamtos pažinimu,
- c) geraisiais darbais,
- d) buvimu skautu vėlesniame amžiuje.

a) Asmeninis pavyzdys

Nėra abejonės, kad berniukui reikšminga atrodo tik tai, kas daroma, o ne tai, kas sakoma. Todėl draugininkui tenka didelė atsakomybė pademonstruoti teisingą elgesį kitiems. Tai turėtų būti atliekama subtiliai, nes berniukai bus paveikti labiau, jei draugininkas elsis su jais, kaip vyresnis brolis, o ne kaip mokytojas.

b) Gamtos pažinimas

Tikri stebuklai glūdi pačioje gamtoje. Pagalvokime, pavyzdžiui, apie paukščių gyvenimą – kiekvienos plunksnos panašumą į tokio pat paukščio, esančio 10.000 km, plunksną, apie jų išskridimą rudenį, lizdų sukimą, kiaušinių spalvą, jaunų paukštelių augimą, auginimą bei lesinimą ir jų skridimo jėgą – visa tai vyksta be žmogaus pagalbos, bet pagal Dievo Kūrėjo dėsnius. Štai toks žinojimas berniukams ir yra pats geriausias. Gėlės, žydinčios pagal tam tikrą tvarką, įvairių rūšių augalai, jų pumpurai ir žievė, gyvuliai, žvėrys ir jų rūšys bei papročiai, žvaigždės joms skirtose vietose, judančios pagal amžinus dėsnius – visa tai teikia pirmąjį supratimą apie amžinybę ir didžiąją Kūrėjo schemą, kurioje žmogus toks menkutas. Šie dalykai nepaprastai žavi berniuką, sukelia didelį smalsumą, lavina pastabumą ir veda tiesiai į Dievo Rankos atpažinimą šiame stebuklų pasaulyje. Tereikia, kad atsirastų kas berniuką su tuo supažindina.

Didžiausiu stebuklu man atrodo tai, kad kai kurie mokytojai nesinaudoja šiuo lengvu ir niekad neapviliančiu būdu berniukams lavinti ir kad jie visomis jėgomis stengiasi naudoti tik Bibliją nerimstančio gyvos dvasios berniuko mintims apie aukštesnius dalykus mokyti.

c) Gerieji darbai

Draugininkui raginant kasdieninio gerojo darbo praktika ima sparčiai populiarėti tarp berniukų. Tai pats geriausias žingsnis tikram, o ne pseudo-krikščioniui išugdyti. Pamatysite, kad berniukas instinktyviai jaučia, kas gera, jei tik jam pasitaiko galimybė tai pademonstruoti. Šį norą ir jausmą kaip tik ir atitinka geras darbas, ugdantis krikščioniškąjį nuoširdumą artimui. Šis geros valios demonstravimas efektingesnis ir artimesnis berniuko būdai bei labiau atitinka skautų metodą už pasyvų instruktuojančių nurodymų priėmimą.

d) Vyresniojo berniuko buvimas skautu

Kai berniukas išmoksta skaityti, rašyti ir skaičiuoti, jis išsiunčiamas į pasaulį kaip tinkamas ir pasiruošęs gero dirbančio piliečio karjerai žmogus. Baigusiam mokyklą berniukui paprastai atviri tolimesnio lavinimo kursai ir puikios technikos mokyklos. Jei tik jis nori juos lankyti arba jei jo tėvai to pageidauja, jis juose mokosi po dienos darbų. Šitaip geriausiai berniukai įtvirtina savo išsilavinimą.

Bet kas įvyksta su ne tokiais geru berniuku? Jam leidžiama išslysti iš rankų – kaip tik tuo jo gyvenimo laikotarpiu, kai itin svarbu tęsti ir užbaigti įgytą išsimokslinimą, kai įvyksta fizinis, dvasinis ir moralinis persilaužimas, kuris nulemia, kuo jis bus

visą savo gyvenimą. Šiuo laikotarpiu skautybė kaip tik ir gali pagelbėti berniukui. Šiam svarbiam darbui atlikti mes ir stengiamės organizuoti vyresniųjų skautų veiklą, kurie palaikytų berniuką, nenutrauktų ryšių su juo ir įkvėptų jam geriausius idealus tuo momentu, kai jis stovi gėrio arba blogio kryžkelėje.

SAVIGARBA

Kalbėdami apie pagarbos formas, kurias berniukas turėtų ugdyti, neturime pamiršti ir pagarbos sau, tai yra, savigarbos. Šį dalyką galima įskiepyti per gamtos pažinimą. Augalų, paukščių ar vėžlių anatomija gali būti studijuojama ir rodoma kaip stebuklingas Kūrėjo darbas. Vėliau panašiai gali būti aptarta ir berniuko anatomija. Skeletas ir mėsa, raumenys, nervai ir gyslos, kraujo apytaka ir kvėpavimas, smegenys ir judesių kontrolė yra identiška milijonams žmonių, tačiau nėra dviejų žmonių, kurių veidai arba pirštų antspaudai būtų vienodi.

Berniukui duotas stebuklingas kūnas, kurį reikia išlaikyti ir lavinti kaip Dievo Rankų darbą ir Šventovę. Šis kūnas gali atlikti gerą fizinį darbą ir narsius žygius, jei tik vadovaujamasi pareigos ir riteriškumo jausmu, tai yra, aukštu moralės lygiu.

Šitaip išugdoma savigarba. Aišku, savigarbos nemokoma daugybe žodžių, tai turi būti jaučiama visoje veikloje, kurią tenka atlikti kartu su berniuku. Ypatingai gera priemonė berniuko savigarbos jausmui ugdyti yra pavesti jam atsakingą darbą ir pasitikėti juo kaip garbingu žmogumi, kuris sąžiningai atliks savo pareigas, bei elgtis su juo jautriai ir pagarbiai, tačiau jo nelepinti.

LOJALUMAS

Be Dievo garbinimo ir pagarbos artimui, taip pat būtina yra ištikimybė Tėvynei. Ištikimybė savo kraštui būtinai reikalinga, norint išlaikyti žmonių pažiūrų pusiausvyrą ir tinkamą perspektyvą. Išoriniai ženklai, pavyzdžiui, pagarba vėliavai, atsistojimas per tautos himną ir panašūs dalykai ugdo ištikimybę kraštui, bet dar svarbiau yra išugdyti tikrąją dvasią, kuria šie veiksniai pagrįsti. Ištikimybė sau, savo sąžinei ir yra tie didieji laiptai, vedantys į savirealizaciją. Ištikimybė kitiems aiškiau įrodoma saviraiška bei veiksmis, nei profesija.

Tarnavimas kitiems ir pasiaukojimas, savaime aišku, apima pasiruošimą tarnauti savo kraštui, jei iškiltų reikalas ginti jį nuo svetimos agresijos. Tai kiekvieno piliečio pareiga. Tačiau tai nereiškia, kad jis turi išugdyti kraugerišką ar agresyvią dvasią arba kad berniukas turėtų būti mokomas kariškų pareigų ar kovos idėjų. Šiuos dalykus galima palikti tiems laikams, kada berniukas sugebės pats spręsti.

SVEIKATA IR JĖGA

Neįmanoma apskaičiuoti, kiek gera sveikata ir jėga reiškia žmogaus karjera ir gyvenimo džiaugsmui. Atrodytų, kad jų reikšmė turėtų būti aiški visiems. Kalbant apie auklėjimą, galima sakyti, kad jos svarbesnės už „knygų mokslą“ ir beveik tokios pat reikšmingos, kaip būdas.

Priklausydami skautų judėjimui galime prisidėti prie to, kad berniukai šiek tiek lavintųsi sveikatos ir asmens higienos srityse, kas kiekvieno piliečio veiklumui gyvenime yra nepaprastai svarbu.

Mūsų uždavinys turėtų būti ne tik išauklėti atletiką mėgstančius berniukus, bet ir įtikinti juos, kad prieš pradėdami daryti įtemptus fizinius pratimus, reikia būti sveikiems. Svarbu teisingai maitintis, rūpintis asmenine higiena, kvėpuoti pro nosį, ilsėtis, dėvėti tinkamus drabužius, ugdyti sveikus įpročius ir panašiai. Negalima leisti berniukams galvoti, kad sirgti yra paranku, ir visada reikia skatinti jų pomėgį sportuoti.

Turint tikrai vieną draugovės sueigą per savaitę ir tą betrunkančią pusvalandį, neįmanoma fiziškai išlavinti, bet tegalima išmokyti berniukus *patiems jaustis atsakingais už savo sveikatą* – kaip ją geriausiai stiprinti ir išlaikyti. Galima taip pat pamokyti juos keletą pratimų, padedančių lavinti jėgą, jei jie panorėtų užsiimti tuo patys. Taip pat galima sudominti juos gyvenimu po plynu dangumi bei žaidimais, kurie juos ne tik išblaškytų ir linksmintų, bet ir padėtų jiems užaugti stipriems bei sveikiems.

Kūno sveikata apima nervų, dvasios ir proto sveikatą. Šioje srityje mūsų būdo lavinimas susiduria su sveikatos dalykais.

BŪK VEIKLUS IR PAJĖGUS

Daug neveiksnių piliečių, galėjo būti veiklūs sveiki žmonės, jei jie būtų buvę suprasti ir jei jais būtų protingai rūpintasi. Kai kurie pranešimai apie mokinių sveikatą rodo, kad kas penktas jų turi trūkumų, neleidiančių jiems būti veikliams tolimesniame gyvenime – trūkumų, įsidėmėkite, kurių galima buvo išvengti. Tokie duomenys nurodo ligos šaknis ir tuo pačiu vaistus tai ligai gydyti – jei susirūpintume berniukais laiku, kasmet dešimtys tūkstančių jų galėtų būti išgelbėti. Jie taptų stipriais ir pajėgiais piliečiais ir negyventų menko, pusiau veiklaus gyvenimo.

Šis dalykas yra tautinės bei individualios svarbos. Daug kalbama apie ateinančios kartos fizinio lavinimo ugdymą žymiai bendresne prasme. Būtent dėl to ir atsirado milžiniška proga mūsų darbui. Bet noriu įspėti draugininkus, kad nesileistų šio šūkio klaidinami. Jūs jau susipažinote su mūsų skautiškąja schema geriems piliečiams lavinti ir jums aišku, kodėl būdas ir fizinė sveikata yra svarbiausi skautybės tikslai. Jums taip pat žinoma, kuriais būdais stengiamės įgyti anksčiau minėtų ypatybių.

Bet neužmirškite, kad fizinė sveikata nebūtinai yra fizinės mankštos rezultatas. Fizinis lavinimas, teikiamas kariuomenėje, yra rūpestingai suplanuotas ir puikiai atitinka kariuomenės tikslus. Jis pritaikytas labiau susiformavusiai vyro raumenų

sistamai ir kareiviai daro didelę pažangą. Bet šis įtemptas lavinimas, dažnai dirbtinis, skirtas užpildyti tam, kas nebuvo natūraliu būdu įgyta. Sveikata ir jėga įgyjamos ne dirbtiniu, bet natūraliu būdu per lauko žaidimus, išskylas ir stovyklas, sveiką mitybą ir tinkamą poilsį. Su tuo visi sutiks.

Teoriškai visa tai paprasta, bet praktikoje tenka nugalėti įvairius sunkumus. Miestietis berniukas arba fabriko darbininkas, dirbantis visą dieną, negali išeiti į gamtą žaisti. Lauko darbininkas ir kaimo berniukas turėtų savaime turėti daugiau progų žaisti, nes didelę laiko dalį praleidžia po plynu dangumi. Tačiau labai retai teuztinkamas kaimo berniukas, mokantis žaisti žaidimus arba nors bėgioti!

Nuostabu, kaip mažai berniukų moka bėgti! Natūralus, lengvas žingsnis įgyjamas tiktai praktikuojant bėgimą. Be šios praktikos berniukas įgyja arba lėtą, sunkią klumpių eiseną arba žingsniuoja, triukšmingai vilkdamas kojas, kaip miestietis. O juk žmogaus eiseną labai daug pasako mums jo būdą!

ORGANIZUOTI ŽAIDIMAI

Vienas iš skautybės tikslų yra organizuoti grupinius žaidimus ir užsiėmimus, stiprinančius berniuko sveikatą ir padedančius lavinti jo būdą. Šie žaidimai turi būti patrauklūs, provokuojantys ir padedantys įdiegti štai kokių ypatybių: sumanumo, drausmingumo, paklusnumo taisyklėms, tvirtumo, susivaldymo, vadovavimo ir žaidimo darnos grupėje. Šitokių žaidimų pavyzdžiai yra: lipti kopėčiomis, virvėmis, medžiais, uolomis ir panašiai, žengti lentomis bei akmenimis, bėgti lenktynių su kliūtėmis, žaisti sviediniais, taip pat boksuotis, plaukti, išskylauti, šokinėti per virvutę, varžytis, eiti imtynių, rengti gaidžių kautynes, ruošti tautinius šokius, judesio dainas ir dar daug kitų. Šie ir daugybė kitų užsiėmimų atskleidžia įvairias galimybes vienai skilčiai su kita varžytis bei fizinio lavinimo uždaviniams įgyvendinti. Aš galvoju, kad šitokie smarkūs skautiški žaidimai yra geriausias būdas berniukams fiziškai lavinti, kadangi daugelis jų teikia taip pat ir moralės lavinimą, nereikalauja didelių išlaidų, gerai išlaikomų aikščių ar kitų ypatingų priemonių.

Svarbu tvarkyti žaidimus ir varžybas tokiu būdu, kad visi skautai galėtų dalyvauti. Juk nenorime, kad tik vienas ar du skautai būtų puikūs žaidėjai, o kiti – nieko verti. Visi turėtų įgyti praktikos ir visi turėtų būti gana geri sportininkai. Grupiniai žaidimai pageidautini tik tuomet, kai pačios skiltys ir sudaro tas grupes. Patartina kartais užbaigti lenktynes ar varžybas ne laimėtojų, bet pralaimėjusiųjų galutiniu pasirodymu. Šitaip išskiriami ne

geriausieji, bet blogiausieji, kuriems duodama proga bėgti kaklaraiščio ir laimėti. Geri vyrai dės tiek pat pastangų nebūti blogiausiais, kaip kad jie stengtųsi laimėti prizą, todėl ši varžybų forma teikia atsilikusiam žmogui dar vieną progą pasitempti.

Mes, skautai, galime parodyti kiekvienam berniukui – nesvarbu miestiečiui ar kaimiečiui – kaip būti tikru žaidėju, per žaidimus džiaugtis gyvenimu ir stiprinti savo fizines bei moralines jėgas.

FIZINIAI PRATIMAI

Fiziniai pratimai yra intensyvi lavinimosi forma, naudojama tada, kai negalima suruošti pakankamai žaidimų. Galima fiziniiais pratimais papildyti žaidimus, jeigu:

- 1) tie pratimai netampa gryna mankšta, bet yra tuo, ką kiekvienas berniukas gali suprasti ir nori daryti, kadangi jis žino, kad tai stiprina jo sveikatą;
- 2) instruktorius žino žmogaus anatomiją ir galimą žalą, kurią daugelis fizinės mankštos judesių padaro jaunam neišsivysčiusiam kūnui.

Šešių fizinių pratimų, aprašytų „Skautybėje berniukams“ galima mokyti ir tada, kai apie anatomiją nenusimanoma daug. Šiuos pratimus turėtų atlikti pats skautas po to, kai išmoksta tinkamų judesių ir taisyklingo kvėpavimo. Jie atliekami savarankiškai namuose ir neturėtų tapti įprasta draugovės sueigos dalimi. Reikėtų stengtis, kad berniukas susidomėtų kūno bei sąnarių pratimais, ir bandyti kantriai bei sumaniai atlikti sunkius triukus, kol atsiras įgūdis juos atlikti. Galima, pavyzdžiui, kiekvienai draugovei nustatyti, kad būtina pasiekti tam tikrą paprastų pratimų, tokių kaip šokimas į aukštį, šokinėjimas, žingsniavimas, šokimas ir kitų, standartą. Kiekvienas skautas turėtų mėginti didinti savo pastangas ir siekti geresnių rezultatų. Be to, sportinė apranga visada patraukia berniukus, kelia grupės jausmą ir suteikia progą pakeisti drabužius prieš ir po žaidimo bei skatina nusiplauti, nusitrinti vandeniu – žodžiu, skatina švarą.

Kaip išlikti veikliu ir geru sportininku? Greitai tai virsta reikalu, kuriuo berniukas pats susidomi. Šitaip gali susidaryti pagrindas vertingiems pamokymams, kaip save prižiūrėti, kaip vartoti sveiką maistą, laikytis higienos, susilaikyti ir būti blaiviu. Visa tai kartu sudaro fizinį lavinimą.

MANKŠTA

Daug žmonių siūlo mankštą geresniam fiziniui lavinimui pasiekti. Anksčiau dažnai susidurdavau su mankšta ir jeigu žmonės galvoja, kad jiems pasiseks išlavinti berniuko fizines jėgas, mankštinant jį valandą per savaitę, jie nusivils rezultatais. Mankšta, kurią kareiviai atlieka kasdien ištusus mėnesius, be abejo nepaprastai lavina fizines jėgas. Bet instruktoriai – tie gerai išlavinti ekspertai – nuolat prižiūri savo mokinius ir laikosi griežtos disciplinos. Bet ir jie kartais padaro klaidų, todėl ne retai atsitinka, kad net suaugusių vyrų širdis per daug nuvarginama arba atsiranda kitų sveikatos problemų.

Be to, mankšta yra mokymo dalykas ir jokių būdu ne auklėjimas, kada jie patys mokosi reikiamo dalyko. Kalbėdamas apie skautų mankštą aš dažnai turėdavau

priminti draugininkams, kad jos reikia vengti, o tiksliau, vengti jos pertekliaus. Kai kurie tėvai nepritaria mankštai, nes mano ją esant per daug militaristine. Antrarušis draugininkas nesugeba įžvelgti aukštesnio skautybės tikslo, būtent – individo ugdymo, ir stokodamas originalumo griebiasi mankštos kaip lengvos priemonės savo berniukų išvaizdai formuoti, idant šie galėtų pasirodyti parade.

Iš kitos pusės, kai kurie draugininkai per daug nukrypsta priešinga kryptimi, leisdami berniukams vaikščioti susmukusiems be jokios matomos drausmės arba šaunumo. Tai dar blogiau. Reikalingas aukso vidurys, kad berniukams būtų aišku, kiek iš jų laukiama šaunumo ir gero elgesio, ir kad susidarytų draugovės dvasios fondas, kuris verstų berniukus susivaldyti ir laikytis vyriškai vardan visos draugovės garbės. Dėl to mankšta retkarčiais reikalinga, bet jos niekad neturėtų būti tiek daug, kad būtų nustelbti kiti labiau vertingi skautų lavinimo dalykai.

Mankšta, kuri mums, skautams, reikalinga, kad išjudintume berniukus ir išmokytume juos judėti kaip vyrus, o ne kaip avis, tyliai atliekama kelias minutes sueigos pradžioje. Nors ir nenorime visiškai apleisti mankštos, daug naudingiau mankštintis gėsinant ugnį, nuleidžiant gelbėjimosi laivelį, statant tiltą, traukiant vežimus ar atliekant kitus panašius veiksmus. Šiems darbams atlikti reikalinga tiek pat šaunumo, vikrumo ir disciplinos, bet esmė yra tame, kad kiekvienas berniukas, atlikdamas savo darbo dalį, turi sukti galvą, kaip užtikrinti sėkmę visam būriui. Be to, tokios rūšies varžybos ne tik berniukams, bet ir žiūrovams nepaprastai įdomios. Jos taip pat yra svarbios ir dėl to, kad gali ugdyti moralę bei teisingo žaidimo jausmą.

Berniukams turėtų būti savaime aišku, kad neleistina pavydėti arba kalbėti apie neteisingą žaidimą ir prieš taktiką po to, kai jo komanda nugalėta. Nesvarbu, net jei jie ir nusivylę, jie vis tiek turėtų nuoširdžiai girti priešininkus. Toks elgesys rodo susivaldymą bei nesavanaudiškumą, reikalingą norint nugalėti išankstines nuostatas.

Pažįstu labai šaunų pulką, kurio naujokai labai mažai tebuvo mankštinami. Parodžius jiems, koks turėtų būti jų elgesys, buvo pranešta, kad, kai tik jie savaime pradės taip elgtis, jiems bus leista išeiti, naudotis kareivių džiaugsmiais ir atlikti senų kareivių pareigas. Nuo jų pačių priklausė, ar jie pasitemps patys, ar bus ištisus mėnesius treniruojami kitų. Taigi jie mankštino vienas kitą, ir užbaigė naujokų lavinimą per pusę įprasto laiko. Ir čia buvo naudotasi lavinimu vietoje instruktavimo! Rezultatas buvo pasiektas paliekant viską pačių naujokų garbei ir atsakomybei. Tikiu, toks būdas ir bus pats geriausias berniukams fiziškai lavinti.

Šiaip ar taip, natūralūs žaidimai, daug gryno oro, sveikas maistas ir pakankamas poilsis išugdo gerai išsivysčiusį, sveiką berniuką daug geriau už bet kokią fizinę ar karinę mankštą.

PO ATVIRU DANGUMI

Deguonies jaučio sveikatai įgyti. Kartą mačiau draugovę labai gražiai atliekant fizinę mankštą būkle. Mankšta buvo tikrai gera, bet, o varge, oras nebuvo geras! Kukliai kalbant, buvo „tvanku“. Trūko oro. Berniukai dirbo kaip mašinos, bet iš

tiesų visos jų pastangos buvo nieko vertos, kadangi jie traukė į save nuodus, vietoje to, kad stiprintų savo kraują.

Grynas oras mankštinantis atlieka pusę darbo. Jį galima taip pat sėkmingai įtraukti pro odą, kaip ir pro nosį. Taip, grynas oras yra sėkmės paslaptis. Skautybė kaip tik ir siekia vystyti įprotį, kuo daugiau būti po atviru dangumi.

Kartą klausiau draugininką dideliame mieste, kaip jam sekasi vykdyti šeštadienio iškylos – ar jis jas daro parke, ar užmiestyje. Jis visiškai neruošdavo iškylos. Kodėl gi ne? Kadangi jo berniukai nesidomėjo jomis. Jie daug mieliau susirinkdavo būkle šeštadienio popietėmis! Aišku, vargšeliai būklą mėgo labiau. Jie buvo įpratę sėdėti tarp keturių sienų. Bet mūsų skautiškas tikslas kaip tik ir yra atratinti juos nuo sėdėjimo kambaryje ir sudominti juos gyvenimu po atviru dangumi.

Jaunasis Aleksandras Diuma rašė:

„Jei būčiau Prancūzijos karaliumi, neleisčiau nė vienam berniukui, jaunesniam nei dvylikos metų, gyventi mieste. Iki to laiko vaikai turėtų gyventi kaime – saulėtuose laukuose, miškuose, šunų bei arklių draugijoje, akis į akį su gamta, kuri stiprina kūną, teikia sielai poeziją, skatina intelektą ir sukelia vaikų susidomėjimą, kas auklėjimui vertingiau už visas gramatikos knygas pasaulyje. Jie suprastų nakties garsus bei tylą. Jie turėtų visų tikybų geriausią – tą, kurią pats Dievas atskleidžia savo kasdieninių stebuklų vaizdais. Dvylikos metų, stiprūs, kilnios dvasios ir pilni gilaus supratimo, berniukai lengvai pasisavintų šį metodinį mokymą per ketverius ar penkerius metus.

Berniukų nelaimė, nors ir Prancūzijos laimė, kad aš – ne karalius.“

Nieko kito negaliu daryti, kaip duoti patarimą ir siūlyti kelią. Šis kelias yra: padarykite fizinį lavinimą pirmu žingsniu vaiko gyvenime. Skautuose ypatingai, jei laikomės savo tikro amato, turėtume daryti didelį žingsnį šia linkme. Būvimas gamtoje yra tikras skautybės tikslas ir jos sėkmės raktas. Bet, būdami pernelyg miestietiški, mes dažnai neįvertiname savo tikslo ir užsistovime vienoje vietoje. Mes ne klubas ir ne sekmadienio būrelis, bet miškų mokykla. Turime daug daugiau būti ore, kaip skauto, taip ir draugininko kūno ir dvasios sveikatos gerovei.

Stovykla yra tai, ko berniukas laukia iš skautybės, ji ir yra didžioji draugininko proga. Stovykla su gyvenimu po plynu dangumi, su laukinių nuotykių prieskoniu, su improvizuoto maisto gaminimo rezultatais, lauko žaidimais, pėdsekyste, „pionierija“, nedideliais vargais ir smagiais laužais negali nesužavėti berniuko. Mums reikalinga erdvė po atviru dangumi, savo žemės sklypas, geriausia, nuolatinė stovyklavimo vieta, kuria skautai gali lengvai naudotis. Skautų judėjimui augant, nuolatinės stovyklos turėtų būti įsteigtos visuose skautų centruose.

Be jau nurodyto tikslo šios stovyklos turėtų dvigubą vertę – jos sudarytų instruktavimo centrus skautų vadams, kurie lavintųsi gamtos pažinimo bei stovyklavimo meno srityse ir, kas dar svarbiau, būtų persmelkti gyvenimo laukuose ir miškuose dvasia. Pastaruoju metu buvo įsigyta daug tokių stovyklaviečių draugininkams lavinti bei skautams stovyklauti. Šių stovyklaviečių vertė stovyklaujant jau buvo įrodyta, bet mums jų reikia daugiau ir kuo greičiau, kol dar

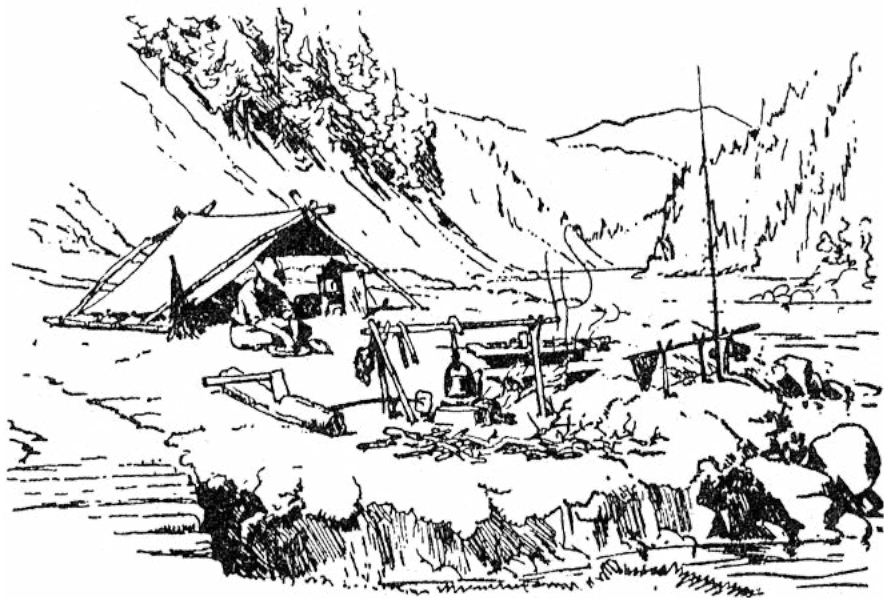

ne visos vietovės aplink miestus supirktos statybos tikslais.

Kalbėjau apie gyvenimą stovykloje. Įsidėmėkit, kad „gyvenimas stovykloje“ skiriasi nuo „gyvenimo palapinėse“. Neseniai man rodė pavyzdinę mokyklos stovyklą, kurioje buvo dailiai sustatytos palapinių eilės, tarp jų ir puiki didelė palapinė – valgykla ir gerai įrengta virtuvė. Stovykloje taip pat buvo ir plytomis iškloti takai, medinės maudyklės bei tualetai. Viskas buvo nepaprastai gerai suplanuota ir statybos agentūros pastatyta. Asmuo, organizavęs šią stovyklą, turėjo sumokėti nustatytą sumą, ir viskas buvo atlikta. Tai buvo visai paprasta ir verslu. Mano vienintelis priekaištas buvo, kad tai nėra stovyklavimas. Gyventi palapinėse yra visai ne tas pats, kas stovyklauti. Bet koks asilas gali gyventi palapinėje, būti vienas iš bandos ir naudotis viskuo, kas jau paruošta. Bet jis lygiai taip pat sėkmingai galėtų likti ir namuose, nes tokia stovykla jam, greičiausiai, nieko gero neduos.

Mes, skautai, žinome, kad tai, kas berniukus patraukia ir tuo pačiu auklėja, yra tikras stovyklavimas, kada jie patys ruošia savo stovyklą, net iš anksto siūdamiesi palapines ir mokydamiesi virtis maistą. Po to atskirose stovyklavietėse, kurių vietą pasirenka pačios skiltys, statomos palapinės, įrengiamas vandens tiekimas, rūpinamasi malkomis, įrengiamos maudyklės, lauko virtuvės, tualetai ir atmatų duobės, dirbami baldai bei stovykliniai įrengimai. Visa tai berniukams nepaprastai įdomu ir lavinimas, kurį jie tuo būdu gauna, tiesiog neįkainojamas.

Palapinių mieste, kuriame yra daug berniukų, visiems reikia praveisti mankštą ir specialų instruktazą. Tačiau stovyklaujant su keliomis skiltimis be stovyklinio darbo, užimančio didelę laiko dalį, nuolat pasitaiko daugybė progų supažindinti berniukus su gyvenimu po plynu dangumi bei gamta ir ugdyti jų kūno bei dvasios

sveikatą, ruošiant iškylas, pasivaikščiojimus bei gyvenant tikrą miško gyvenimą. Mano manymu, ideali stovykla yra ta, kur visi smagūs ir užimti, kur skilčių vieningumas išlieka bet kokiomis aplinkybėmis ir kur kiekvienas skiltininkas bei skautas nuoširdžiai didžiuojasi savo stovykla ir jos įrenginiais.

Mažoje stovykloje nepaprastai daug gali būti padaryta draugininko rodomo pavyzdžio dėka. Jūs gyvenat tarp savo berniukų, esat jų stebimas ir nesąmoningai kopijuojamas, ko dažnai pats nė nepastebit. Jei jūs tingit, ir jie tingės, jei jūs mėgstat švarą, ir jie ją pamėgs, jei jūs mokat sugalvoti stovyklinių prietaisų, jie taps konkurentais – išradėjais ir panašiai.

Bet nesiimkit visada daryti to, kas berniukų turėtų būti padaryta. „Norėdamas, kad kas nors būtų padaryta, nedaryk to pats!“ – yra geras šūkis.

Mums reikalingos ne tik sveikos ir švarios stovyklos, veikiančios pagal vietinius nurodymus, bet ir tokios, kuriose berniukai gali iš arčiau pamatyti bei patirti pionieriaus gyvenimą ir nuotykius.

MAUDYMASIS, PLAUKIOJIMAS LAVELIU, SIGNALIZAVIMAS

Plaukiojimas, viena iš daugelio fizinio lavinimo formų, teikia šiuos privalumus:

- berniukas žavisi plaukiojimu ir stengiasi mokytis;
- jis įpranta džiaugtis švara;
- stengdamasis išmokti plaukiojimo meno, jis demonstruoja savo narsą;
- išmokęs plaukti, berniukas įgyja pasitikėjimą savimi;
- jis stiprina krūtinę ir kvėpavimo organus bei raumenis;
- jis įgyja galią gelbėti gyvybę ir ieškoti progų tai daryti.

Irtis laveliu taip pat labai naudinga raumenims lavinti ir labai patinka skautams. Tačiau jiems šiuo sportu leidžiama užsiimti tik tada, kai jie išmoksta plaukti. Todėl daugelis berniukų iš visų jėgų stengiasi treniruotis plaukti.

Signalizavimas. Mokydamasis signalizuoti berniukas ne tik lavina savo intelektą, bet ir mankština valanda po valandos, lankstydamasis bei judindamas rankas ir tuo pačiu lavindamas savo akį. Bet visa tai turėtų būti daroma lauke, o ne kambaryje be naudos, tikslo ar romantikos.

ASMENS HIGIENA

Vidaus ir išorinė švara turi didžiulę reikšmę sveikatai. Jei nėra galimybės nusimaudyti, labai svarbu įpratinti berniukus nusitrinti šlapiu rankšluosčiu nuo galvos iki kojų. Taip pat labai svarbus įprotis yra plautis rankas prieš valgį. Švaros svarba gali būti dar labiau išryškinta pratinant berniukus užmušinėti muses. Tokiu būdu skautai supažindinami su mikrobu pasaulio grėsme, nes bacilos, kurias ant savo kojelių nešioja musės, gali nuuodyti žmogų.

MAISTAS

Maistas nepaprastai svarbus augančiam vaikinui. Kadangi, tėvai labai dažnai šioje srityje nenusimano, nenusimano ir patys berniukai. Berniukų energijai ir sveikatai

palaikyti, ypač stovyklaujant, labai naudinga, jei pats draugininkas susipažinęs su šiuo dalyku.

Kalbant apie kiekį, tai 13 – 15 metų berniukas turėtų suvartoti maždaug 80 % suaugusio vyro porcijos, bet jis mielai sukimš visus 150%, jei tik jam bus leista.

BLAIVUMAS IR NUOSAIKUMAS

Berniukui nuosaikiai valgyti yra beveik taip pat svarbu, kaip suaugusiam vyrui nuosaikiai gerti. Suvaldyti apetitą kiekio ir maisto rūšies atžvilgiu – gera susivaldymo pamoka. Mažai kas išmatavo berniuko „talpą“, kai pasitaiko proga prisikimšti įvairaus maisto. Tikslas, kurio reikia siekti, yra išlaikyti jį tinkamą atletikai. Tokiu būdu nuosaikumas tampa moraline ir fizine lavinimo detale.

SKAISTUMAS

Iš visų berniuko auklėjimo klausimų sunkiausias, bet vis dėlto vienas iš svarbiausių, yra lytinės higienos klausimas. Šis klausimas apima kūną, protą, sielą, sveikatą ir būdą. Tai reikalas, apie kurį draugininkas turi kalbėti taktiškai ir atsižvelgdamas į konkrečias aplinkybes. Deja auklėjimo autoritetai į šį dalyką neatkreipia pakankamai dėmesio. Tačiau tai reikalas, kurio jokių būdu negalima ignoruoti auklėjant berniuką, o juo labiau auklėjant mergaitę.

Tenka nugalėti tėvų ir visuomenės prietarus bei klaidingą susivaržymą šioje srityje. Čia reikia elgtis labai taktiškai. Žinoma, pirmiausia tai tėvų pareiga pasirūpinti, kad vaikai būtų tinkamai pamokyti, bet dauguma jų vengia šios pareigos ir po to savo elgesį visai aiškina. Toks apsileidimas beveik lygus nusikaltimui. Allan Warner rašo: „Dažnai būdavo bijoma, kad tokie pamokymai gali turėti neigiamų rezultatų, bet nėra jokių įrodymų, kad tai būtų teisybė. Patyrimas įrodė, kad visiškas šios srities ignoravimas moraliai ir fiziškai sunaikino daug gyvybių.“ Ši nuomonė tikrai teisinga, ką galiu paliudyti didele patirtimi, įgyta turint reikalų su kareiviais ir kitais jaunais vyrais. Slaptu nemoralumu, viešpataujančiu šiuo metu, tikrai tenka susirūpinti.

Jau pats faktas, kad suaugusieji apie tokius dalykus su berniukais nekalba, provokuoja berniuką ir dažniausiai jis sužino viską iškreipta forma iš kito berniuko. Schofield ir Jackson savo knygoje „Ką berniukas turėtų žinoti“ rašo: „Įspėti, reiškia apsaugoti. Berniukai turėtų būti paruošti gyvenimui, neklaidžioti nežinioje ir nesivadovauti iškreiptu supratimu apie tokius svarbius dalykus“.

Draugininkas gali padaryti daug gero šioje srityje. Visų pirma, jis turi įsitikinti, ar berniuko tėvas sutinka, kad jis kalbėtų su jo sūnumi šia tema. Jis taip pat pasielgs išmintingai, pasitaręs su tais, kurie žino berniuką: su kunigu, gydytoju ir mokytoju. Be to, draugininkas turi būti tikras, ar jis pats turi pakankamai patirties, žinių ir tinkamą charakterį, kad tikrai galėtų berniukui padėti.

Jis geriausiai padės kalbėdamas apie tai natūraliai, kaip ir apie visus kitus dalykus, kuriuos aiškina, laikydamasis kaip vyresnysis brolis jaunesniojo brolio atžvilgiu. Kai kuriems draugininkams, kurie to niekad nedarė, ši tema atrodo

labai sunkiai prieinama. Bet iš tiesų tai taip pat lengva kaip aižyti žirnius, o tokių pokalbių ar aiškinimų vertė neapsakomai didelė. Esama visokių aiškinimo būdų, bet paprasčiausi visada geriausi, ypač jei jie grindžiami gamtos įstatymais. Be to, tenka pabrėžti, kad kiekvienas atsako už Dievo jam patikėtą sveikatą ir prigimties dovanas ir kad paties berniuko galioje yra arba sukurti sveiką, skaištų ir laimingą gyvenimą, arba apsunkinti savo sąžinę nedorais veiksmais.

Su kiekvienu berniuku reikia kalbėti pagal jo amžių ir būdą. Svarbiausia, kad jis visiškai pasitikėtų draugininku ir kad tarp jų būtų broliški santykiai, kurie leistų jiems abiemis atvirai kalbėti. Tuo pačiu noriu įspėti jaunos ir nepatyrusius draugininkus. Faktas, kad jie amžiumi mažai kuo skiriasi nuo berniuko, nebūtinai yra privalumas. Dažnai tai varžo, o kartais yra net ir labai pavojinga. Iš to, ką esu rašęs iki šiol, galėjo susidaryti įspūdis, tartum laikyčiau kiekvieno draugininko pareiga apšviesti savo skautus šioje srityje. To aš niekad nenorėjau pasakyti. Jei draugininkai taip elgtųsi, būtų ardoma šeimų sistemos esmė. Mano tikslas yra atkreipti draugininkų dėmesį į šį klausimą ir paprašyti juos stengtis pasirūpinti, kad jų skautai būtų tinkamu laiku tinkamo žmogaus apšviesti. Dažniausiai tinkamas asmuo yra tėvas, kunigas, gydytojas ar dar kas nors, o ne draugininkas.

NERŪKYMAS

Kažkas kartą išleido pataisytą „Skautybės berniukams“ leidimą ir įrašė įsakymą: „Skautams jokių būdu neleistina rūkyti“. Paprastai rizikinga įsakyti berniukams ko nors nedaryti, nes jie tuojau jaučia nuotykių, kuris atsiranda nesilaikant to įsakymo.

Patarkite jiems nedaryti, kas nesveika ar negera, arba pasakykite, kad tai pasibjaurėtina ar kvaila, ir jie to vengs. Aš įsitikinęs, kad taip būna su nešvankiomis kalbomis, kortų lošimu, rūkymu bei kitomis jaunuoliškomis ydomis. Geriausia būtų įteigti berniukams, kad visa tai turėtų būti atmetama kaip dalykai, kuriuos daro nesubrendę vaikai, norėdami atrodyti šaunūs kitiems.

VAIKŠČIOJIMAS VIRVE

Kai kuriems skaitytojams gali atrodyti, kad mokyti berniukus vaikščioti virve yra gana savotiškas būdas susivaldymui lavinti bei sveikatai palaikyti. Bet patyrimas įrodė, kad taip yra.

Armijos sporto salėse galite užtikti lentą, padėtą keletą pėdų virš grindų, ir vyrus, vaikščiojančius ja. Įsitikinta, kad jie, turėdami koncentruoti visą savo dėmesį šiam dirginančiam bandymui, išmoksta valdyti kūną ir nervus. Daromas dar ir toks eksperimentas: jei kareiviui nesiseka šaudyti į taikinį, jis pasimankština vaikščioti lenta ir netrukus grįžta reikalinga jėga susivaldyti ir koncentruotis. Tokie pratimai berniukams patinka. Jie gali surišti kelias skautiškas lazdas ir bandyti eiti jomis balansuodami, taip mokydamiesi išlaikyti pusiausvyrą.

Kaip jau minėjau, tokie pratimai lavina taip pat ir būdą. Todėl apgailestauju dėl šių laikų tendencijos iškelti saugumą į pirmą vietą. Tam tikra rizika gyvenime reikalinga, taip pat reikalinga ir pratintis rizikuoti, norint pailginti sau gyvenimą.

Skautai turi būti pasiruošę susidurti su gyvenimo sunkumais ir pavojais. Todėl nenorime padaryti jų lavinimo per daug švelniu.

NEĮGALŪS SKAUTAI

Skautybės dėka nemažai luošų, kurčių, nebylių ir aklų berniukų įgyja daugiau sveikatos, laimės ir vilties, nei turėjo anksčiau. Dauguma šių berniukų negali laikyti įprastų skautiškų patyrimo laipsnių egzaminų ir dėl to jiems turi būti sudaryti specialūs egzaminai pagal pritaikytą programą.

Tarp šių berniukų pasitaiko nemažai sunkiai auklėjamų ir jiems tenka skirti daugiau kantrybės ir individualaus dėmesio, nei paprastiems berniukams. Bet rezultatai tokių pastangų verti. Gydytojai, globėjai, gailestingosios seserys ir mokytojai, kurie daugeliu atvejų patys nėra skautai, liudija apie naudą, teikiamą berniukams skautybės ir, savo ruožtu, pačių berniukų įvairioms institucijoms, ir jų parodymai nepaprastai įspūdingi.

Kas stebina, tai šių berniukų smagumas ir uolumas kiek galima daugiau prisidėti prie skautybės. Jiems nereikia daugiau specialių egzaminų ir lavinimo. Skautybė padeda jiems, jungdama juos į pasaulio broliją, duodama jiems ką veikti ir ko laukti bei teikdama jiems progą įrodyti sau ir kitiems, kad jie gali šį tą – kartais ir labai daug – daryti patys.

RANKDARBAI IR NAGINGUMAS

Šiandien, kaip ir anksčiau, pernelyg dažnai žmogiškieji ištekliai yra eikvojami tuščiai. Svarbiausia šio reiškinių priežastis yra neefektyvus lavinimas. Bendra berniukų masė nemokoma mėgti darbą. Net ir tokiais atvejais, kai berniukai mokomi rankdarbių arba prekybinių ypatybių, jiems retai kada rodoma, kaip galima būtų panaudoti šias žinias kuriant karjerą. Taip pat juose nėra kurstoma ambicijos ugnelė. Keturkampiai kamščiai per daug dažnai kemšami į apskritas skyles. Sunku tiksliai pasakyti, kas kaltas, bet faktas, kad taip yra.

Vadinasi, berniukams, neturintiems šių įgimtų gabumų, leidžiama plūduriuoti paviršiuje ir tapti laiko gaišintojais ar tuščiais eikvotojais. Jie tampa našta sau ir, kai kuriais atvejais, net pavojumi valstybei. Iš kitos pusės, daugeliui žmonių, atradusių šiokią tokią sėkmę, sektųsi dar geriau, jei juos būtų lavinę praktiškėniu būdu. Skautybės dėka galime padaryti šį tą šiai blogybei pataisyti. Galime daryti žygius, kad ir neturtingiausiam berniukui būtų duota pradžia ir proga gyvenime, kad jis būtų bent aprūpintas viltimi bei rankų darbu.

Kokiu būdu? Mintys, savaime krypta į skautiškąsias specialybes. Nors mes jas ir vadiname „rankdarbiais“, jie vis dėlto, turint galvoje mūsų egzaminų lygį, tai yra ne daugiau, kaip „pomėgiai“. Tokia tačiau ir yra mūsų politikos dalis: pradėti nuo mažų ir lengvų dalykų ir įtraukti į juos savo skautus. Vėliau šie pomėgiai tampa labiau specifiški, kai skautas vytišis lavinamas pagal pašaukimą. Kol to dar nėra, rankdarbiai turi savo vertę, mokydami berniuką dirbti pirštais ir smegenimis bei džiaugtis darbu. Vienam berniukui rankdarbiai liks tokiais ilgiametams, kitam berniukui padės pramokti amato, kuris sukurs jam karjerą. Kiekvienu atveju berniukui gresia mažesnis pavojus tapti tinginiu – dykaduoniu.

Bet nei pomėgiai, nei rankdarbiai nepadės berniukui sukurti karjeros, jei jis neturės tam tikrų moralinių ypatybių. Amatininkas turi būti drausmingas. Jis turi prisitaikyti prie darbdavių ir bendradarbių reikalavimų, jis turi būti blaivus, veiklus ir paslankus. Jis turi būti energingas, ir tai priklauso nuo to, kiek jis ambicingas, nagingas, gabus ir sveikas.

Koks skautiškas lavinimas tarnauja šiam reikalui?

PIRMASIS ŽINGSNIS – „PIONIERIJA“

Pirmasis žingsnis pratinti berniuką užsiimti rankdarbiais lengviausiai atliekamas stovykloje. Joje jis mokosi statyti lapines ir pastoges, kirsti medžius, tiesti tiltus, improvizuoti stovyklos reikmenis, pavyzdžiui, kablius katilams kabinti ar lentynėles lėkštėms padėti, statyti palapines, austi kilimus ir kilimėlius kojoms stovyklinėse staklėse ir panašiai. Berniukai įsitikina, kad šie darbai yra praktiški ir didina patogumus stovyklų metu.

Pradėję stovykloje dirbti rankomis, berniukai mieliau imsis rankdarbių žiemos vakarais, šitaip įsigydami skautiškų specialybių ir užsidirbdami pinigų už gražius darbelius. Greitai jie taps uoliais, energingais darbininkais.

SPECIALYBIŲ ŽENKLAI

Specialybių ženklai įvesti tam, kad sukeltų kiekvieno berniuko rankdarbių pamėgimą. Juk vienas iš šių pomėgių ar rankdarbių gali padėti jam sukurti karjerą ir prisidėti prie to, kad jis neišeitų į gyvenimą beviltiškas ir bejėgis.

Specialybių ženklų paskirtis yra padrašinti berniuką užsiimti pomėgiu arba rankdarbiu ir daryti pažangą šioje srityje. Šie ženklai rodo pašaliniam žmogui, ką berniukas darė, bet jais nemanoma pažymėti, kad yra jis to amato, kurio egzaminus atliko, meistras. Jeigu padarytume skautybę formalia schema, pagal kurią būtų vykdomas rimtas amatų mokslas, praleistume visą skautiškojo lavinimo tikslą ir vertę bei imtumėmės darbo, atliekamo mokyklose, kuriam neturime tinkamų ekspertų. Mes norime, kad visi berniukai darytų pažangą per smagų lavinimąsi iš vidaus, o ne per formalų mokymą, teikiamą iš šalies.

Bet skautiškosios specialybės ženklų sistemos tikslas taip pat yra suteikti draugininkui priemonę, kuria jis galėtų raginti kiekvieną atskirą berniuką imtis pomėgių, galinčių padėti sukurti jo būdą arba lavinti jo sumanumą bei nagingumą. Tai priemonė, kuri, sumaniai ir išmintingai taikoma, teikia viltį ir ambicijas net ir nerangiausiam, labiausiai atsilikusiam berniukui, kuris šiaip bematant atsidurtų paskutinėje vietoje ir netektų vilties gyvenimo lenktyne. Kaip tik todėl ir nenustatomas specialybių mokėjimo tobulumo standartas. Mūsų standartas, pagal kurį berniukas įgyja specialybės ženklą, nenustato, kad berniukas pasiekė tam tikrą žinių arba nagingumo kokybės lygį, bet pažymi pastangas, kurias jis dėjo šioms žinioms arba nagingumui įgyti. Šitaip net labiausiai beviltiškam broliui teikiama tokia pati proga kaip ir gabesniai arba turtingesniai broliui.

Išmintingas draugininkas, išstudijavęs savo berniukų mąstymą, gali gabesniai arba pažangesniai berniukui iš anksto duoti sunkesnę užduotį, taip kad negabus berniukas turėtų progą imtis darbo kartu su labai išsilavinusiu broliu. Ir atsilikusiam berniukui, kuriam visokios nesėkmės išvystė menkumo jausmą, galima leisti vieną kitą kartą laimėti – tikėtina, kad tai sukels jo norą didinti pastangas. Jei jis stengiasi, nesvarbu, kaip nerangiai, egzaminatorius gali suteikti jam specialybės ženklą. Tai paprastai paskatina berniuką dar labiau stengtis, kol jam pasiseka laimėti dar daugiau specialybių ženklų ir tapti normalių gebėjimų berniuku.

Specialybių egzaminų tikslas nėra ruošti varžybas tarp berniukų, bet tikrai patikrinti juos individualiai. Todėl draugininkas ir egzaminatorius turi dirbti sutartinai, aptardami kiekvieno atskiro berniuko įvertinimą pagal nuopelnus ir išsiaiškindami, kam būti dosniais ir kam griežtais.

Kai kurie linkę reikalauti, kad jų skautai būtų pasiekę atitinkamus standartus prieš tai, kaip jiems suteikiamas ženklas. Teoriškai tai labai teisinga – keli berniukai šitaip gerokai išsitobulina. Bet mūsų tikslas yra sudominti visus berniukus. Draugininkas, lengvindamas berniukams pirmuosius žingsnius, greitai pastebės, kad jie įveikinėja didesnes kliūtis su pasitikėjimu ir užsidegimu. Tačiau, jei pradžia duodama stati mūro siena, berniukai visai nedrįs daryti pirmojo šuolio.

Bet mes taip pat nerekomenduojame ir kito kraštutinumo, būtent, dalinti

specialybių ženklus už labai menką dalyko žinojimą. Tai dalykas, kur egzaminatoriai turėtų vadovautis nuojauta ir atsargumu, visą laiką turėdami galvoje svarbiausiąjį tikslą.

Visada gresia pavojus, kad specialybių ženklų medžioklė gali tapti ženklų pelnytosi varžyba. Mūsų tikslas yra padaryti berniukus besišypsančiais, protingais, altruistiškais, iš visų jėgų dirbančiais piliečiais, o ne tuščios puikybės pilnais egoistais. Draugininkas turi budėti, sulaukyti specialybių ženklų medžiojimą ir atskirti ženklų medžiotoją nuo akylaus, rimto darbininko.

Taigi, specialybių ženklų sistemos sėkmė stipriai priklauso nuo paties draugininko ir jo mokėjimo taikyti šią sistemą kiekvienam berniukui individualiai.

SUMANUMAS

Pastabumas ir mokėjimas daryti išvadas yra visų žinių pagrindas. Todėl jaunam piliečiui negalima pakankamai pabrėžti šių dviejų ypatybių svarbos. Maži vaikai nepaprastai greitai pastebi įvairius dalykus, bet viskas išnyksta jiems beaugant, nesi jie paprastai susidomi pirmaisiais patyrimais, tuo tarpu kai pasikartojantys įvykiai nebepatraukia jų dėmesio.

Tiesą pasakius, pastabumas yra įprotis, kurio berniukas turi mokytis. Čia pėdsekystė gali įdomiai pasitarnauti. Dedukcija yra menas išnagrinėti ir daryti išvadas iš to, kas buvo anksčiau pastebėta. Kai tik berniukas įpras stebėti ir daryti išvadas, didelis žingsnis berniuko būdai lavinti jau bus padarytas. Todėl pėdsekystės ir jos žaidimų vertė dar labiau ryškėja. Būtent dėl to pėdsekystė lauke ir pašnėksiai apie ją skautų būkle turėtų būti daromi dažnai.

Berniukų intelektas ir sumanumas gali būti pastebimai lavinami topografijos – mokslo, kaip orientuotis žemėlapyje ir rasti kelią, stebint gamtos ženklus, skaičiuojant aukštį ir atstumą bei sprendžiant juos iš akies – dėka, o taip pat ir atkreipiant dėmesį į žmonių išvaizdą, vežimus bei galvijus ir darant pranešimus apie tai. To paties tikslo siekia ir Šerloko Holmsio pasakojimų atvaizdavimas scenoje bei daugybė kitų skautiškų užsiėmimų. Signalizavimas lavina berniuko protą bei regą ir moko jį koncentruotis. Tokios pat auklėjamos reikšmės turi ir pirmosios pagalbos mokymas.

Žiemos vakarai ir lietingos dienos gali būti draugininko išnaudojami naujienoms skaityti, joms žemėlapiu iliustruoti ir kitoms panašioms veikloms. Vaidinimai bei istoriniai paveikslai taip pat puiki priemonė berniukams pratinti gilintis į medžiagą ir pasisakyti be tuščios puikybės.

SAVIRAIŠKA

Mūsų meno specialybės ženklas siekia skatinti berniukus reikšti savo idėjas grafiškai pagal jų pačių stebėjimus ir vaizduotę, nebandant būti kažkuo kitu arba imituoti tikrus artistus. Skatinant juos piešti, galima atkreipti jų dėmesį į spalvų arba formos grožį ir padėti jiems įsisąmoninti, kad ir niūriausioje aplinkoje gali būti šviesos ir grožio, šešėlių ir spalvų.

Dar vienu žingsniu gali būti paeita pirmyn pratinant berniukus fotografuoti protu – stebėti vaizdo, įvykio arba žmogaus smulkmenas, jas įsidėmėti ir atvaizduoti popieriuje. Šitokia praktika moko aukščiausio laipsnio pastabumo. Aš pats praktiškai įsitikinau, kad galima stipriai išsilavinti šioje srityje.

Ritmas – tai tokia meno forma, į kurią reaguoja net ir neišlavintas protas, vis vien ar jis reiškiasi poezija, muzika ar kūno judesiais. Ritmas teikia pusiausvyrą ir tvarką, natūraliai veikdamas net ir laukinius. Labiausiai jaučiamas ir paplites yra muzikos ritmas. Zulų karo daina, dainuojama keturių ar penkių tūkstančių karių, yra muzikos, poezijos bei kūno judesių kombinuoto ritmo pavyzdys.

Visa žmonija turi bendrą pomėgį – užsiimti muzika. Daina, lydinti žodžius, leidžia sielai pasireikšti, kas, jei dailiai atliekama, teikia džiaugsmo abiem – dainininkui ir klausytojui. Įgimta muzikos meilė gali būti natūralus tiltas, jungiantis berniuką su poezija ir kilnesniais jausmais. Muzikoje draugininkui vėl atsiveria proga mokyti savo berniukus laimės ir praskaidrinti jų mintis.

Kiekvienas berniukas žaisdamas taip pat turėtų ir vaidinti bei tokiu būdu lavintis reikšti save. Mokykloje turėjau daug progų vaidinti, už ką esu nepaprastai dėkingas. Visų pirma, išmokau mokytis galybę visokio teksto atmintinai, antra, įpratau aiškiai ir nesinervindamas kalbėti didelei žmonių miniai, trečia, patyriau naują džiaugsmą trumpam laikui būti kuo nors kitu. Susipažinau su Šekspyro ir kitų autorių grožiu ir, išreišdamas juos, išgyvenau džiaugsmo bei liūdesio, meilės bei užuojautos jausmus. O, svarbiausia, vaidinimas teikdavo malonumą ir laimę, galint pasiūlyti džiaugsmą kitiems žmonėms, kai jiems to reikia. Ne viena draugovė žiemos mėnesiais rengia vaidinimus ne tiktai savo piniginiam fondui papildyti, bet ir teikti džiaugsmą kitiems bei lavinti berniukus vaidybos srityje.

POMĖGIO PAVERTIMAS KARJERA

Pomėgiai, rankdarbiai, sumanumas ir sveikata pirmieji lavina meilę darbui ir kantrybę jį tęsiant, kas būtina sėkmingam darbui. Antroji stadija yra pritaikyti jaunąjį darbininką tinkamam darbui.

Geriausieji darbininkai, kaip ir laimingiausieji šio pasaulio gyventojai, žiūri į savo darbą kaip į tam tikrą žaidimą – kuo smarkiau jie žaidžia, tuo smagesnis darosi jų žaidimas. H. G. Wells yra pasakęs: „Pastebėjau, kad vadinamieji dideli žmonės iš tikrųjų širdyje yra berniukai – jie panašiai kaip berniukai užsidegę džiaugiasi savo uždaviniu. Jie dirba, kadangi jie mėgsta dirbti, ir todėl darbas jiems iš tikrųjų žaidimas. Vyras nėra tikrai tėvas berniukui, bet jis pats yra berniukas, kuris niekada visiškai neišnyksta“.

Ralph Parlette teisingai sako: „Žaisti yra mėgti veikti, o dirbti yra privalėti veikti“.

Per skautybę mėginame padėti berniukams priimti šį požiūrį. Mes juos sudominame dalykais, kurie juos kiekvieną individualiai patraukia ir kurie jiems vėliau bus naudingi.

Mes darome tai skautybės smagumo ir įdomumo dėka. Paskui galima palaipsniui

vesti berniukus toliau, natūraliai ir nesąmoningai, ir padėti jiems lavintis ateičiai.

DRAUGININKO VAIDMUO

Tai tiek apie būdus, pagal kuriuos berniukas gali skautybės dėka būti praktiškai ruošiamas karjerai.

Bet visa tai jį tiktai ruošia. Draugininko rankose yra galimybė jam ir toliau teikti reikalingą pagalbą, kad jo karjera būtų tikrai sėkminga.

Pirmiausia, draugininkas gali nurodyti vaikinui būdus, kuriais jis galėtų patobulinti paviršutinius nurodymus, gautus skautuose, pavyzdžiui, kaip jis galėtų pereiti iš pomėgių į amatą. Draugininkas gali nurodyti jam, kur gaunamas aukštesnis techninis išsilavinimas, kaip gauti stipendijas, kaip ruošti ypatingoms profesijoms, kaip investuoti santaupas, kaip ieškoti tarnybos ir panašius dalykus.

Antra, būdamas susipažinęs su įvairiausiomis įmonėmis ir žinodamas, kaip ilgai kur reikia tarnauti, draugininkas gali vaikinui nepaprastai daug padėti. Žinodamas skauto kvalifikacijas, draugininkas gali patarti jam ko geriausia imtis gyvenime.

Visa tai reiškia, kad draugininkas turi pats viskuo domėtis ir būti gerai informuotas tokiuose ir panašiuose dalykuose. Šiek tiek vargindamas pats save, jis gali ne vieno savo berniuko gyvenimą padaryti sėkmingą.

Berniukui smagu žinoti, kad net jeigu jis atlieka tik pasiuntinio pareigas, bet savo darbą atlieka labai gerai, tai jis tikrame kelyje į sėkmę. Bet jis turi sąžiningai dirbti savo darbą ir nesiblaškyti. Jei jis pasiduos blogai nuotakai arba neveiklumui, jam niekad nepasiseks.

Kantrybė ir ištvermė laimi.

TARNYBA

Draugininkas, stebėdamas ir studijuodamas kiekvieno berniuko individualų būdą ir gabumus, gali lengviau įsivaizduoti, kokiai gyvenimo sričiai jis geriausiai tinka. Bet jis turėtų suprasti, kad tarnybos klausimas sprendžiamas paties berniuko ir jo tėvų.

Tenka tartis su tėvais ir įspėti juos, kad jie neįvartytų savo keturkampio sūnaus į apskritą tarnybos skylę, kad gautų greitą piniginių atlygį. Priversk juos ir patį berniuką žiūrėti pirmyn ir matyti tolimesnes galimybes, jei tik kelias teisingai pradėtas.

Labai svarbu atskirti tarnybas, kurios žada berniukui ateitį, nuo tokių, kurios veda į ožio ragą. Šios dažnai duoda nemaža pelno, tuo padidindamos šeimos biudžetą. Tėvai už berniuką pasirenka tokią tarnybą, visai nepagalvodami, kad ji neduoda jų sūnui jokios galimybės vyriškai karjerai susikurti.

Tarnybos, kurios žada ateitį, turi būti rūpestingai parinktos pagal berniuko gabumus. Joms berniukas gali ruoštis būdamas skautu. Specialybė daug nulemia berniuko pasisekimą gyvenime. Bet reikia žiūrėti, kad nebūtų pražiopsotas laikas, kada berniukui geriausia pradėti ruoštis numatomai karjerai.

TARNAVIMAS KITIEMS

Ypatybės, kurias mes iki šiol nagrinėjome, kaip galinčias padaryti mūsų berniukus vyriškais, sveikais ir laimingai dirbančiais piliečiais, tarnauja individo gerovei. Dabar priėjome ketvirtą skautų lavinimo šaką, kurios dėka berniukas plėsdamas akiratį daro gera kitiems.

EGOIZMAS

Jei manęs klaustų, kuri yda labiausiai išgalėjusi pasaulyje, pasakyčiau – egoizmas. Iš karto gal nenorėsite sutikti su manimi, bet išigilinę, tikiu, padarysite tą pačią išvadą. Panagrinėjus teisinius įvykius nesunku pamatyti, kad dauguma nusikaltimų įvyksta dėl egoizmo, noro ką nors įgyti, nugalėti arba keršyti. Paprastas žmogus mielai prisidės prie vargšų maitinimo ir jausis patenkintas, atlikęs savo pareigą, bet jis nesiruošia sumažinti savo maisto kiekio ir gerti mažiau vyno, kad šį tą sutaupyti kitiems.

Egoizmas reiškiasi tūkstančiais įvairiausių būdų. Paimkite, pavyzdžiui, partijų politiką. Vyrai įpranta žiūrėti į klausimą tikrai iš savo taško, tartum kito ir negalėtų būti, ir pradeda neapkęsti žmogaus, žiūrinčio į šį klausimą iš kitos pozicijos. Remiantis šiuo principu galima būtų paaiškinti karus tarp tautų. Būdamas apsėsta grynai savo interesų, viena pusė negali suprasti antrosios pusės pažiūrų ir griebiasi ginklo.

Streikai ir darbininkų į darbą nepriėmimas taip pat dažnai būna išsivysčiusio egoizmo rezultatas. Daugeliu atvejų darbdaviai negali suprasti, kad sunkiai dirbantis žmogus iš tiesų turėtų gauti dalį pasaulio gėrybių už savo pastangas ir nebūtų nuteistas amžinai tarnauti tikrai tam, kad užtikrintų tam tikrą pelną įmonės dalininkams. Iš kitos pusės, darbininkas turi suprasti, kad be kapitalo negali būti plataus masto darbo. Taip pat negali būti kapitalo, kuris neduotų investavusiems šiek tiek pelno už tai, kad jie rizikavo įnešdami savo pinigus.

Kiekviename laikraštyje užtinkami egoizmo pavyzdžiai. Tai siaurapročių vyrų laiškai, rašomi kiekvieną kartą, kai atsitinka menkiausias nemalonumas.

Tai pasireiškia ir gatvėje žaidžiančių vaikų elgesyje. Kai tik vienas iš jų nepatenkintas pralaimėjimu, jis staigiai palieka visus sušukdamas „Aš nebežaisiu!“. Jis sugadina kitų džiaugsmą, ir tai jam nerūpi, jei tik jam pasiseka patenkinti savo pyktį.

EGOIZMUI IŠRAUTI SU ŠAKNIMIS – ĮPROTIS DARYTI GERUS DARBELIUS

Skautavimas siekia praktišku būdu išauklėti berniuką taip, kad jis nusikratytų egoizmo. Tapęs labdaringu, jis turi galimybę nugalėti ar su šaknimis išrauti pavojų, kylantį iš šios ydos.

Pirmasis įžodžio pasižadėjimas yra: „Aš pasižadu tarnauti Dievui“. Įsidėmėkite, kad čia nepasakyta: „Pasižadu būti ištikimas Dievui“, nes tai būtų tikrai nusistatymas,

dvasios laikysena. Bet skautas pasižada daryti kažką, kuo reiškia pozityvi, veikli laikysena.

Pagrindinis skautų judėjimo metodas yra teikti teigiamą lavinimą vietoje neigiamų pamokymų bei nurodymų, nes berniukas visuomet mieliau pasiruošęs veikti, nei virškinti. Todėl mes priskiriame jam atlikti gerus darbelius kasdieniniame gyvenime, kurie būtų būsimosios geros valios ir naudos kitų žmonių atžvilgiu pagrindu.

Religinis gerųjų darbėlių pamatas – bendras visoms tikybų formoms, taigi, nė su viena neprasilenkiame. Pamažu berniukas pradeda suprasti, kad jo pareigos Dievui dalis yra rūpintis ir ugdyti jam patikėtus dalykus kaip šventus. Dalykus, kuriais Dievas aprūpino jį kelionei per šį gyvenimą: kūną su jo sveikata, skirtus Dievui tarnauti, protą ir jo stebuklingąją galią mąstyti, atsiminti ir įvertinti, iškeliančias žmogų aukščiau gyvulių pasaulio, sielą, tą dieviškąją kibirkštėlę jame – būtent, Meilę, kurią galima ugdyti ir stiprinti nuolatiniu pasireiškimu ir praktika. Šitaip mes mokome berniuką ne tikrai remtis Dievo Malone, bet ir vykdyti Jo Valią, rodant meilę artimiesiems.

Įdomu, kad pareiga tarnauti kitiems per geruosius darbelius yra tai, kas sukelia didžiausią vikrumą skautų tarpe. Ant šito tartum menko pagrindo – asmeninių patogumų ar malonumų atsisakymo tarnaujant artimiesiems – pastatytas aukojimasis

kitiems. Geri darbeliai, kurie sudaro skauto įsitikinimo dalį, yra pirmasis žingsnis. Gamtotyra ir susibičiuliavimas su gyvuliais didina draugiškumo jausmą skauto širdyje ir nugali žiaurumo bruožą, kurį kiekvienas berniukas lyg ir turi (nors aš pats ne taip jau labai įsitikinęs, kad taip tikrai yra). Įpratęs daryti gerus darbelius, skautas vėliau mokosi pirmosios pagalbos. Visai natūralu, kad išmokęs gelbėti gyvybę nelaimingų atsitikimų metu jis lavina pareigos jausmą kitiems ir pasiruošia aukotis pavojui ištikus. Taip jis išmoksta aukotis kitiems, savo namams, savo kraštui ir „užsikrečia“ aukštesnės rūšies patriotizmu ir ištikimybe, negu kad reiškia džiaugsmingu mojavimu vėliavėlėmis.

TARNAVIMAS BENDRUOMENEI

Mokymas tarnauti nėra tikrai teorinis reikalas, bet tai dviejų aiškių sričių lavinimas – dvasios daryti gera kėlimas ir teikimas progų jai pasireikšti.

Mokymas daugiausiai atliekamas rodant pavyzdį – kaip tik draugininkas nurodo teisingą kelią, patriotiškai pasišveddamas tarnauti berniukui. Ir visa tai daroma vien dėl džiaugsmo, kurį šis darbas teikia, ir be jokio materialinio atlygio.

Progą tarnauti bendruomenei sudaro pats draugininkas, duodamas berniukams gerų darbų projektus. Vieši patarnavimai teikia geriausią progą pareigos jausmui bendruomenei, patriotizmui ir pasiaukojimui lavinti. Ką skautai yra atlikę taikos ir karo metu, savanoriškai apsiimdami sunkias pareigas krašto tarnyboje, savaiame įrodo, kad berniukai veržiasi daryti gerus darbus ir yra pasiruošę būti naudingais, jei mato gerą tikslą. Tai yra galinga priemonė pilietiškumo idealui praktiškai lavinti.

Specialiu viešo patarnavimo pavyzdžiu galėtų būti miestuose ir kaimuose susidariusi „Skautų nelaimingų atsitikimų ir gaisrų tarnyba“. Toks dalykas ypatingai tinka skautui vyčiui ir patraukia vyresnį berniuką, kuris turi progą lavintis viešosios tarnybos srityje ir teikti pagalbą. Tokia draugovė organizuota, aprūpinta ir išlavinta visų pirma gaisrui gesinti, bet ji taip pat pasiruošusi padėti visų nelaimingų atsitikimų kaimynystėje metu, kaip antai: nelaimingų atsitikimų gatvėje, dujų ir kitų sprogstamųjų medžiagų sprogimų atvejais, per potvynius, nelaimingų atsitikimų geležinkelyje metu, maudyklėse, plaukiant laiveliu, nukritus medžiams ar sugriuvus namams, įlūžus ledui, elektrai nutrenkus žmogų, gyvulį ar uždegus pastatą, lėktuvų ištikus avarijai ir panašiai. Šiai draugovei neužtenka mokėti gesinti gaisrą, gelbėti iš ugnies ir teikti apdegusiam ar užtroškusiam pirmąją pagalbą. Ji turi taip pat mokėti ištraukti, gelbėti ir teikti tinkamą pagalbą kiekvienu iš aukščiau minėtų nelaimingų atsitikimų atveju, pavyzdžiui, ji turi nusimanyti apie dujas ir chemikalus, mokėti elgtis su laiveliais, improvizuoti sielius ir naudoti gelbėjimo kilpą, sugebėti gelbėti žmogų iš vandens, naudoti gelbėjimo ratus ir daryti dirbtinį kvėpavimą, mokėti elgtis su pabaidytais gyvuliais, žinoti, ką daryti su elektros laidais, degančiais skysčiais ir panašiai.

Kai kuriais atvejais geriausia, kai kiekviena skiltis pasiruošia vienai iš nelaimingų atsitikimų formai, bet paprastai, jei skiltys atlieka praktiką paeiliui, visa draugovė vienodai išsimiklina. Organizuojantis teikti pagalbą nelaimingų atsitikimų metu

tektų kiekvienai skilčiai duoti specialų uždavinį. Viena skiltis gelbėtų, kita teiktų pirmąją pagalbą, trečia sulaukytų minią, būtų pasiuntiniais ir taip toliau. Yra tiek daug įvairių darbų, kurie turi būti atlikti, kad nesunku rasti visokių užsiėmimų, tinkančių berniukams. Būtina dažnai praktikuotis su improvizuotais nelaimingais atsitikimais, norint pasiekti, kad berniukai būtų visada pasiruošę ir uolūs.

Visuomenė, pamačiusi, kad skautai atlieka naudingą darbą, jiems mielai padės. Tada paaiškės, kad schema turi dvigubą vertę – ji auklėja berniukus ir atneša bendruomenei daug gero.

GALUTINIS TIKSLAS

Savęs nugalėjimas ir meilės bei tarnavimo kitiems, kurie reiškia Dievo valios vykdymą, lavinimas, visiškai keičia žmogaus širdį ir atneša jai dangiškosios šviesos atspindį. Jie padaro jį visiškai kitu žmogumi. Toks žmogus klausia ne „ką galiu gauti?“, bet „ką galiu duoti gyvenime?“.

Vis vien, kokiai tikybai jis priklausytų, vaikinai bus pats supratęs jos pagrindus. Vykdydamas tai gyvenime, jis taps platesnių pažiūrų piliečiu, maloniai atjaučiančiu savo artimus.

UŽBAIGIANT

Visas mūsų skautybės tikslas yra pagriebti berniuko būdą karštoje entuziazmo stadijoje, įlieti jį į tinkamą formą ir išugdyti jo asmenybę taip, kad berniukas galėtų iš tapti geru žmogumi ir vertingu savo krašto piliečiu. Šitaip veikdami mes galime tikėtis atlikti naudingą darbą ir suteikti tautai fizinę ir moralinę jėgą.

Bet ugdant tautines aspiracijas visada gresia pavojus tapti siauraminčiais ir pradėti pavydėti kitoms tautoms. Jei nevensime to, įgyvendinsime blogį, nuo kurio mums rūpi pasprukti. Laimė, skautų judėjimas turi brolius skautus beveik kiekviename civilizuotame pasaulio krašte, ir mes jau sudarėme apčiuopiamą brolijos branduolį. Kiekviename krašte skautų lavinimo tikslas yra tas pats, būtent, rūpinimasis tarnauti kitiems. Turėdami tokį bendrą tikslą galime kaip tarptautinė brolija tarnauti kitiems, žengti viešumon ir atlikti toli siekiantį darbą.

Lavindami berniuką, mes ugdome individo dvasią ir sugebėjimą būti veikliu žaidėju tautinėje pilietiškumo komandoje. Vadovaudamiesi tuo pačiu principu tautos atveju turėtume mėginti išugdyti tas pačias ypatybes tautoje, kad padėtume jai efektyviai dirbti tautų šeimoje. Jei kiekvienas „žais žaidimą“ savo vietoje, bus daugiau gėrio ir laimės visame pasaulyje. Tada, pagaliau, ateis tie laikai, kurių taip ilgai laukiama. Ateis.

Taika geros valios žmonėms!

Knygos leidyba finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis pagal
žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programą.
Projektas „Dievui. Tėvynei. Artimui.“, kodas VP1-2.2-ŠMM-10-V-02-015
ISBN 978-9986-9366-6-4

Spausdino ir maketavo UAB StepArc.
Tiražas 500 egz. 2012, Vilnius.